

(Revelesen)
Kwawak Iwoᅇärewani
Kristo uwä intäjukun äma bureni
kehäromi nitek it täyak

Yäᅇkwawatak man

1 ✧ Man ᅇowä bian käbop itkukopäᅇ Jesutä yäᅇkwawa taᅇkuk. Täᅇpäkaᅇ imaka kadäni keräpigän itkaᅇ ahäкта yäwani u epän ämaniye yäᅇpäᅇ-yäwoᅇäreкта Anututä Jesu kwawak iwoᅇäreᅇkuk. Iwoᅇärewänkaᅇ Jesutä imaka u aᅇeroni iwet-pewän äpä epän ämani Jon näk näwetpäᅇ näwoᅇäreк täᅇkuk.

2 Ude täᅇirän Anutu täᅇo man ba Jesu Kristo täᅇo yäᅇkwawatak man kaᅇpäᅇ nadäᅇkuro u näkä nadäkinik täᅇpäᅇ mani biᅇam yäᅇahäᅇkut.

3 ✧ Täᅇpäkaᅇ imaka manbiᅇam ᅇo terak kudän täwani ahäкта Anututä yäᅇkuko u keräp täyak unita ämawebetä nadäкта äma man ᅇo daninpäᅇ yäwet täyak uwä säkᅇämän it täyak. Ba ämawebe man kudän täwani ᅇo nadäᅇpäᅇ bänepitä iyaptak täkaᅇ u imaka, säkᅇämän it täkaᅇ.

4 ✧ Eruk, näk Jon, Esia komeken äbot täᅇpani 7 inta man kudän ᅇo täyat. Anutu itkukotä itak

✧ **1:1:** Dan 2:28-29; Rev 1:19, 22:6 ✧ **1:3:** Rev 22:7,10 ✧ **1:4:** Kis 3:14-15; Rev 1:8, 3:1; Rev 4:5,8, 5:6; Rev 11:17, 16:5; Ais 11:2

ba pen api it yäpmäŋ ärowek u, ba munapik 7* Anutu injamiken itkaŋ u, ba Jesu Kristo unitä oraŋ tamiŋirä bänep pidäm terak kaŋ kuŋarut.

5 ✧ Täŋpäkaŋ Jesu Kristo uwä Anutu täŋo manbiŋam bureni siwoŋigän yäŋahäwani. Unitägän kumbani-ken nanik akukakuk täŋo äma intäjukuninik itak. Ba komeni komeni äma ärowani itkaŋ unitäŋo äma ärowani-inik pähap kubä ugän. Täŋkaŋ ninta nadäŋ nimikinik täŋpäŋ nägäritä momi täŋo topmäk-topmäkken nanikpäŋ pit nimiŋkuk.

6 ✧ Pit nimiŋpäŋ irit kehäromi täŋo äbot ude itkaŋ nani Anutu täŋo bämop äma ude kuŋatpäŋ watä epän täŋ imineta nipmaŋkuk. Unita Jesuken epmäget kudän ba kehäromi u pen it yäpmäŋ äroton! U bureni.

7 ✧ Dapun täkot! Jesu gubam terak äbayäŋ täyak!

Äbäŋirän ämawebe kuduŋtagän dapuritä api käneŋ. Täŋkaŋ butewaki! Äma Jesu inŋitpäŋ päip bohamtä yäputkuŋo, äma u imaka bok api käneŋ. Kaŋkaŋ komeni komeni äma mebäri mebäritä konäm butewaki api täneŋ. Man u bureni-inik api ahäwek!

8 ✧ Ekäni Anututä ŋode yäyak; Näkägän intäjukuninik ba mäden-inik itat. Täŋpämörek näkä itkurotä

* **1:4:** Munapi 7ta yäyak uwä man wärani. Juda ämatä imaka säkgämän kudupi kuräki kumänikek unita namba 7 yäŋ yäk täŋpani. Unita Munapik 7 itkaŋ ŋo u Munapik inigän inigän nämo. U Kudupi Munapik kubägän unitäŋo kehäromi ba täktäk siwoŋi u uwäk täyak.
 ✧ **1:5:** Jon 18:37; Kol 1:18; Sam 89:27; Rev 3:14, 17:14, 1Jo 1:7, 4:10
 ✧ **1:6:** 1Pi 2:5,9; Rev 5:10, 20:6 ✧ **1:7:** Mat 24:30; Jon 19:34-37
 ✧ **1:8:** Rev 1:4, 15:3; Rev 21:6, 22:13

itat ba api it yäpmän ärowet yäk.

Kudupi Munapiktä Jon magätük

⁹ ✧ Eruk, näk notjinpak Jon, Jesu Kristo wäpi terak ninin buap ude itkamän yän täwetat. Näk täŋkentänpän komi bok nadäk takamän. Ba täŋkentänpän Anutu täŋo äbot ude itpän kome ŋonitäŋo bäräpita nämo umuntaŋkaŋ Jesuta itsämäk takamän. Täŋpäkaŋ näk Anutu täŋo man yänhäk täŋkuro unita ba, Jesu täŋo mebärini yänkwawa taŋkuro unita nepmänitpän Patmos kome gwägu bämopi-ken ŋo nepmanpän komi epän namikuŋ.

¹⁰ Eruk ittängän Ekäni kadäni pähapken Kudupi Munapiktä näk magärirän nadänkut. Mädenaken man mämä taŋi, womat ude bumik ahänjirän ŋode nadänkut;

¹¹ Imaka kaŋpän nadäwayän täyan u kudän täŋpän äbot täŋpani yotpärare 7 uken itkaŋ unita pewi kut yäk. Yotpärare 7 uwä wäpi ŋode; Efesus, Smena, Pegamum, Taiataira, Sadis, Firadelfia, Laodisia.

Jontä Jesu kaŋkuk

¹² Täŋpäkaŋ näk äma man näwetkuko u käwa yänkaŋ äyänutkut. Äyänutpän topän säkgämän golpän täŋpani 7 udepän yabänkut. ¹³ ✧ Täŋpäkaŋ topän 7 u bämopi-ken äma kubä karonj wädänjirän kaŋkuro uwä Äma Bureni-inik täŋo inam dapun bumik kaŋkut. Äma uwä tek karonji tewän wädäwäpän meran golpän täŋpanipän kupäni-ken meran täŋkuk.

14 ✧ Täŋkaŋ gwäki pujiŋ kudup uwä paki-inik, gubam paki, ba notek pujiŋi ude. Täŋpäŋ da-puriwä kädäp mebet udewani.

15 E, kuroŋiwä kuräki-inik, ägo wabiwani. Ba mani kotäk uwä ume maŋtapmak mämä ude bumik.

16 ✧ Täŋpäkaŋ keru bure kädätä guk 7 ude yepmäŋitkuk. E, meni-ken nanik päip, meni kukŋi kukŋi päraŋi-inik kubä äbä itkuk. Täŋkaŋ iŋami dapun edap bämop täŋkaŋ ijik täyak udewani bumik ijiŋ-yäŋeŋirän kaŋkut.

17 Näk ude kaŋpäŋä kuroŋi-ken maŋpäŋ yäpa äpmonpöpäŋ kumbanitä-yäŋ patkut. Ude täŋira keru bure kädätä näkä terak peŋpäŋ ŋode näwetkuk; Gäk umuntäweno. Näkägän intäjukun-inik ba mäden-inik itat. Ba irit mäheŋi näk yäk.

18 ✧ Unita nadätan? Näk kumäŋpäŋ akuŋkuro unitä api it yäpmäŋ ärowet. Täŋkaŋ kumäk-kumäk ba geŋi waki unitäŋo yäma dätdät ba yäma ukät-ukät täŋo mäheŋi näk.

19 ✧ Täŋpäkaŋ gäk imaka apiŋo ahäŋirä yabätan u, ba kämi ahäkta yäwani yabäwayäŋ täyan u kudup kaŋ kudän tä yäk.

20 ✧ Täŋ, gäk ketna bure kädätä guk 7 yepmäŋ irira yabäno u, ba topän golpäŋ täŋpani 7 yabäno unitäŋo mebäri gäwera nadä; Topän 7 u äbot täŋpani 7 u. Täŋpäŋ udegän guk 7 u äbot täŋpani unitäŋo aŋeroniye 7 u yäk.

✧ **1:14:** Dan 7:9, 10:6; Rev 2:18, 19:12; Rev 14:2 ✧ **1:16:** Hib 4:12; Rev 1:20; Rev 2:12,16; Rev 19:15,21 ✧ **1:18:** Ais 44:6, 48:12; Rev 2:8, 22:13 ✧ **1:19:** Rev 1:1 ✧ **1:20:** Rev 1:16, 2:1; Rev 3:1

2

Efesus komeken äbot täŋpanita man

¹ ✧ Eruk äma unitä ñode näwetgän täŋkuk; Efesus nanik äbot täŋpani täŋo aŋeronita man ñode kudän tä;

Äma guk 7 u keru bure kädätä yepmäŋitkaŋ topän golpän täŋpani 7 u gänaŋ kuŋarani unitä inta ñode yäyak;

² ✧ Näk täktäkjin ba komi epänjin yabäŋpän-nadäk täyat. Ba bäräpi gänaŋ gwäk pimiŋpän kuŋatpän äma wakiwaki täŋpanita gaŋani nadäk täkaŋ u imaka, tabäŋpän-nadäk täyat. Ba ñode imaka tabäŋpän-nadäk täyat; Äma ätutä nin aposoro yäŋ jop yäŋirä in jop manman unitäŋo mebäri kawä täreŋkuk.

³ Ba in näka yäŋpän kehärom taŋpän komi kadäni käroni nadäk täkaŋ upänkaŋ nämo kwitak täkaŋ.

⁴ In kädät tägatäga ude täŋkuŋo upänkaŋ ñode unita nadänjira täga nämo täyak; Yäput peŋpän nadäkinik täŋkuŋo kadäni uken näka gäripi pähap nadänkaŋ iron kädät iwatkuŋo apiŋo udegän nämo täk täkaŋ.

⁵ ✧ Unita bian siwoŋi kuŋatkuŋo unita juku piŋpän bänepjin äyänutkan kädät pengän iwatkuŋo u äneŋi kaŋ iwarut. Täŋ, bänepjin nämo sukure-nayän täŋo uwä näkä äreŋpän intäŋo topän uwä api täyomägaret.

⁶ ✧ Täŋpäkaŋ imaka kubä täŋirä nadäwa täga täyak uwä ñode; Näk Nikolas ämaniye täŋo kädetta

✧ **2:1:** Rev 1:16,20 ✧ **2:2:** Rev 2:19; Rev 3:1,8,15, 1Jo 4:1 ✧ **2:5:** Rev 2:16,22; Rev 3:3,19 ✧ **2:6:** Sam 139:21

taräki nadäk täyat intä unita udegän taräki nadäk täkaŋ.

7 ✧ Unita äma jukuni nikektä man Munapiktä äbot täŋpani yäwetak ŋo juku penpän ket nadäwut. Äma kubä nadäkiniki nämo pewän putärewänkaŋ iwan täŋo kehäromi yäpmän äpayän täko uwä irit päya täŋo mujipi, Anututä epänken nanik u nakta api nadän imet yäk.

Smena komeken äbot täŋpanita man

8 ✧ Eruk äma unitä ŋode näwetgän täŋkuk; Smena nanik äbot täŋpani täŋo aŋeronita man ŋode kudän tä;

Äma intäjukun-inik ba mäden-inik it täyak, ba kumänpän kodak täŋkuko unitä inta ŋode yäyak;

9 ✧ In komi bäräpi nadänkaŋ ämawebe inamiken äma äpani-inik, jopi jäwäri ude it täkaŋ u tabänpän-nadäk täyat. (Upänkaŋ in jäwäri nämo, tuŋum pähapjin nitek.) Tänpäkaŋ näk nadätat, Juda äma ätutä wäpjin yäpmän äpäka sära man täwet täkaŋ. Täŋ, Juda äma uwä Juda äma bureni nämo, u Satan täŋo äbot.

10 ✧ Tänpäkaŋ mäden, imaka ahän taminayän täkaŋ unita nämo umuntäneŋ. Nadäkaŋ? Satantä nadänjirän inken nanik ätu yämagut päŋku komi yotken yepmanayän täkaŋ. Ude tänayän täkaŋ uwä intäŋo nadäkinikjin täŋyabäka kepma 10 ude api ahän tamek. Upänkaŋ kumän-kumän tadäpnayän täkaŋ unita nämo umuntäneŋ. Nämo, Anutu täŋo

✧ **2:7:** Stt 2:9; Rev 22:2,14,19 ✧ **2:8:** Rev 1:17 ✧ **2:9:** 2Ko 11:14-15; Jem 2:5; Rev 3:9 ✧ **2:10:** Mat 10:28, 2Ti 4:8; Jem 1:12; Rev 3:11

man iyap taŋpäŋ ehutpäŋ pen yäpmäŋ kuŋarirä irit kehäromi täŋo epmäget kudän api tamet.

11 ✧ Unita äma jukuni nikektä man Munapiktä äbot täŋpani yäwetak ŋo juku penpäŋ ket nadäwut. Äma kubä nadäkiniki nämo pewän putärewänkaŋ iwan täŋo kehäromi yäpmäŋ äpayäŋ täko uwä kumäk-kumäk namba 2 uwä api irepmirek yäk.

Pegamum komeken äbot täŋpanita man

12 ✧ Man ude yäŋpäŋ äma unitä ŋode näwetgän täŋkuk; Pegamum nanik äbot täŋpani täŋo aŋeronita man ŋode kudän tä;

Äma päip meni kukŋi kukŋi päraŋi-inik yäpmäŋ kuŋat täyak unitä inta ŋode yäyak;

13 ✧ Intä kome it täkaŋ unitäŋo mebäri nadätat. Kome uken Satantä intäjukun-inik it täyak upäŋkaŋ in wäpna biŋam inŋit-inik täŋpäŋ kuŋat täkaŋ. Satan täŋo kome uken man buramik ämana wäpi Antipas uwä kumäŋ-kumäŋ utkuŋo upäŋkaŋ nadäkinikjintä näka äwo nämo yäŋkuŋ.

14 ✧ Täŋpäkaŋ täktäkjin ätuta nadäwa täga nämo täk täyak uwä ŋode; In bämopjin-ken Balam täŋo kädet iwarani ätu itkaŋ. Balam u nadäkaŋ. U Balaktä Isrel nanik peŋ yäwet-pewän waki kädet iwatneŋta iwetpäŋ iwoŋäreŋ täŋkuk. Waki kädet uwä anutu jopi nadäŋ yämiŋpäŋ anutu jopita ärawa täŋpani täŋo ketem naŋkuŋ, ba kubokäret kädet iwatkuŋ.

15 Täŋpäkaŋ udegän, in bämopjin-ken Nikolas täŋo kädet iwarän täwanitä itkaŋ.

✧ **2:11:** Rev 20:14, 21:8 ✧ **2:12:** Ais 49:2; Rev 1:16 ✧ **2:13:** Rev 3:8 ✧ **2:14:** Nam 22:1-24:25; Nam 25:1-2; Nam 31:16, 2Pi 2:15

16 Unita in bänepjin äyänjurit. Bänepjin nämo äyänjutnayän täŋo uwä näk bäräŋek ahän tamiŋpäŋ mena päraŋi unitä äma udewani iwan api täŋ yämet.

17 ✧ Unita äma jukuni nikektä man Munapiktä äbot täŋpani yäwetak ŋo juku penpäŋ ket nadäwut. Äma kubä nadäkiniki nämo pewän putärewänkaŋ iwan täŋo kehäromi yäpmän äpayän täko uwä ketem käbop nanik wäpi mana upäŋ api ima nänpek. Ude täŋpäŋ mobä paki kubä terak wäpi kodaki kudän täŋpäŋ api imet. Täŋpäkaŋ wäpi kodaki uwä mähemi-tägän kaŋpäŋ nadäk api täŋpek yäk.

Taiataira komeken äbot täŋpanita man

18 ✧ Eruk man ude yänpäŋ äma unitä ŋode näwetgän täŋkuk; Taiataira äbot täŋpani täŋo aŋeronita man ŋode kudän tä;

Anutu täŋo nanaki, dapuri kädäp mebet ude-wani nikek ba kuroŋi kuräki-inik, ägo wabiwani nikektä inta ŋode yäyak;

19 Täktäkjin kudup yabänpäŋ-nadäk täyat. Ba bänep iron täŋit, nadäkinik ikek kuŋarit, ba bäräpi gänaŋ gwäk pimiŋpäŋ kuŋat täkaŋ u kudup tabänpäŋ-nadäk täyat. Ba ämawebe-ken täŋkentäk mebäri mebäri täŋ yämik täkaŋ u imaka, yabänpäŋ-nadäk täyat. Bureni, kädet tägatäga bian täk täŋkuŋo u yärepmitpäŋ apiŋo säkgämän-inik täk täkaŋ.

20 ✧ Upänkaŋ näk ŋode unita nadänjira täga nämo täyak; In webe ärowani wäpi Jesebel u

✧ **2:17:** Kis 16:4,14-15; Jon 6:48-50; Ais 62:2; Rev 3:12, 19:12

✧ **2:18:** Rev 1:14-15 ✧ **2:20:** 1Kn 16:31, 2Kn 9:22; Rev 2:14

nadäŋ imiŋpäŋ jop kaŋkaŋ irirä näk profet yäŋ jop yäk täyak. Jop man ude yäwetpäŋ ämanaye yäŋ-yäkŋat-pewän kubokäret täŋit anutu jopi nadäŋ yämiŋpäŋ anutu jopita ärawa täŋpani täŋo ketem nak täkaŋ.

²¹ Ude täŋirä webe unitä bänepi äyänutta itsämäŋ yäpmäŋ äbut. Ude itsämburopäŋ bänepi nämo äyänutpäŋ kubokäret kädet mäde ut imikta nämo yäyak.

²² Unita näk webe u täŋpewa komi api nadäwek. Ba äma, webe ukät epän waki täk täkaŋ unitä webe u mäde nämo ut iminayäŋ täŋo uwä komi wakiinik api ahäŋ yämek.

²³ ✧ Täŋpäŋ äperiye nanak kumäŋ-kumäŋ api däpet. Ude täŋira äbot täŋpanitä näka ŋode api nadäneŋ; U bänep nadäk-nadäknin kudup nibäŋpäŋ nadäwän tärewani yäk. Ba nin äma kuduptagän täktäknin täŋo kowata api däpmäŋ tärewek yäŋ api nadäneŋ.

²⁴ Täŋpäkaŋ Taiataira nanik äbot täŋpani in ätutä webe unitäŋo jopman u mäde ut imiŋkuŋ. Ba äma ätu Nin Satan täŋo nadäk käbop nanik u iwat täkamäŋ yäŋ yäk täkaŋ äma udewanita mäde ut yämik täkaŋ. Erukinta äneŋi bäräpi kubä nämo api tamet.

²⁵ ✧ Täŋpäŋ ŋode kaŋ täŋput; Kädet täga yäpmäŋ kuŋat täkaŋ ugänpäŋ injit-inik täŋpäŋ yäpmäŋ kuŋarirä äneŋi api äbet.

²⁶⁻²⁷ ✧ Täŋ, äma kubä nadäkiniki nämo pewän putärewänkaŋ iwan täŋo kehäromi yäpmäŋ äpayäŋ

✧ **2:23:** Sam 7:9; Jer 11:20; Jer 17:10, 2Ti 4:14; Rev 20:12-13

✧ **2:25:** Rev 3:11 ✧ **2:26-27:** Rev 12:5

täko uwä guŋ ämata intäjukun it yämikta näkä
kehäromi api imet.

*Ude tänjira mana buramiwut yänpän käbotinik däpmän
kärapmit täkaŋ ude pärip-päriptä api däpmän
kärapmirek yäk. Sam 2:9*

Kehäromi, äma udewanita yämayän täyat uwä
kehäromi Nanatä namiŋkuko udegän.

²⁸ ✧ Kehäromi u yämiŋpän guk pähap wäpi äbäyänek
u imaka, api yäniŋ kirewet.

²⁹ Unita äma jukuni nikektä man Munapiktä äbot
täŋpani yäwetak ŋo ket nadäwut yäk.

3

Sadis komeken äbot täŋpanita man

¹ ✧ Eruk man ude yänpän äma unitä ŋode näwetgän
täŋkuk; Sadis nanik äbot täŋpani täŋo aŋeronita man
ŋode kudän tä;

Äma Anutu täŋo Munapik 7 u ba guk 7 u yäpmän
kuŋat täyak unitä inta ŋode yäyak; Näk täktäkjin
kudup yabänpän-nadäk täyat. Ämatä tabänjirä ko-
daki bumik kuŋat täkaŋ upänkaŋ bänepjin kum-
bani.

² Unita in däpurenpän nadäkinikjin täpuri itkaŋ
kumbayän täyak u äneŋi tänpewä kodak taŋpän
kehäromi nitek kaŋ irut. Nadäkaŋ? Täktäkjin
Anutuna inamiken käwa nämo tägak täyak.

³ ✧ Unita imaka tamiŋpän taniŋ kirewani ba
täwetpän täwoŋärewani unita äneŋi juku piŋpän
yäpmän kuŋatpän bänepjin äyänurut. Tänpäkaŋ

nämo kikuŋuräwä näkŋa iwantä-yäŋ api tädot tamet. Näkŋo kadänina nämo nadäŋirä api tädot tamet.

4 ✧ Täŋpäkaŋ Sadis äbot täŋpani in ätu itkaŋ uwä tekjin kome täŋo garok nämo yäpurä ijiŋkuŋ. Äma udewani unita nadäwa täga täk täyak unita äma udewani tek paki täŋkaŋ näkkät bok api kuŋatne.

5 ✧ Nadäkaŋ? Äma kubätä nadäkiniki nämo pewän putärewäkaŋ iwan täŋo kehäromi yäpmäŋ äpayäŋ täko uwä tek paki udewani iniŋ kirewa täŋpäŋ kuŋarirän irit kehäromi täŋo wäpi tawaŋ terak wäpi nämo api awähuret. Nämoinik, wäpi u Nana-kät aŋeroniye iŋamiken api yäŋahäwet.

6 Unita äma jukuni nikektä man Munapiktä äbot täŋpani yäwetak ŋo ket nadäwut yäk.

Filadelfia komeken äbot täŋpanita man

7 ✧ Eruk man ude yäŋpäŋ äma unitä ŋode näwetgän täŋkuk; Filadelfia nanik äbot täŋpani täŋo aŋeronita man ŋode kudän tä;

Imaka bureni täŋo mähe mi, äma kudupi unitä Devit täŋo ki yäpmäŋ kuŋatpäŋ yäma därirän äma kubätä äneŋi yäput-pipinaŋi nämo. Ba yäma yäput pipiŋirän äma kubätä äneŋi dätnaŋi nämo. Unitä inta ŋode yäyak;

8 ✧ Näk täktäkjin yabäŋpäŋ-nadäk täyat. Täŋpäkaŋ näk yäma dät tamiŋkuro ŋo äma kubätä äneŋi yäput-pipinaŋi nämo. Ba intäŋo kehäromijin täpuri-inik pat tamitak u nadätat. Kehäromijin täpuri upäŋkaŋ ehutpäŋ manna biŋam yäpmäŋ kuŋatpäŋ näka äwo nämo yäŋkuŋ.

✧ 3:4: Jud 23 ✧ 3:5: Mat 10:32; Luk 10:20 ✧ 3:7: Ais 22:22

✧ 3:8: 1Ko 16:9; Rev 2:2

9 ✧ Unita ɲode nadäwut; Satantä äbotken nanik äma ätutä Nin Juda äma yän yäk täkaŋ upänkaŋ Juda äma bureni nämo, udeyani peŋ yäwetpewa inken äbänkaŋ gukut imäpmok api täŋ tamineŋ. Ude täŋpän inta nadän tamikinik täk täyat u api nadäwä täreneŋ.

10 ✧ Täŋpäkaŋ komi bäräpi gänaŋ nadäkinikjin nämo pewä putärewäpäŋ näka kwikinik itsämbut yän man täwetkuro u bureni iwat täkaŋ. Unita ämawebe komeni komeni uken kadäni waki ahäwayän täko uwä inken nämo ahäwekta api peŋpipiwet. Täŋkaŋ kadäni waki uwä ämawebe kuduptagän api täŋyabäwek.

11 ✧ Täŋpäkaŋ kadäni kəroni nämo itkaŋ pengän api ärewero unita imaka inŋitkaŋ u nämo pewä putärewek. Ude tänayän täŋo uyaku epmäget kudän inta biŋam iwoyāwani u äma kubätä täga nämo api täyomägarek.

12 ✧ Nadäkaŋ? Äma kubä nadäkiniki nämo pewän putärewänkaŋ iwan täŋo kehäromi yäpmän äpayän täko uwä Anutuna täŋo kudupi yot kujat kehäromi kubä ude api tewet. Tewekaŋ äma u kudupi yot uken api it yäpmän ärowek. Täŋpäkaŋ äma uterak Anutuna täŋo wäpi api kudän täwet. Ba Anutuna täŋo yotpärare, wäpi Jerusalem Kodaki kunum gänaŋ Anutuna-ken nanik äpäk täyak unitäŋo wäpi, ba näkŋaken wäpna kodaki äma uterakgän api kudän täwet.

13 Unita äma jukuni nikektä man Munapiktä äbot täŋpani yäwetak ɲo ket nadäwut yäk.

✧ **3:9:** Rev 2:9; Ais 45:14; Ais 49:23; Ais 60:14 ✧ **3:10:** Luk 21:19, 2Ti 2:12 ✧ **3:11:** Rev 2:10,16 ✧ **3:12:** Ais 62:2, 65:15; Ese 48:35; Rev 14:1, 21:2

Laodisia komeken äbot täŋpanita man

14 ✧ Man ude yänpän äma unitä ɲode näwetgän täŋkuk; Laodisia nanik äbot täŋpani täŋo aŋeronita man ɲode kudän tä;

Man bureni mähemi-inik, kubä-yän kubä-yän nämo täŋpani unitä imaka kuduptagän Anututä pewän ahänkuŋo unitäŋo mähemi-inik it täyak. Unitä inta ɲode yäyak;

15-16 ✧ Näk täktäkjin kudup yabänpän-nadäk täyat. Irit kuŋat-kuŋatjin uwä ume udewani. In ume kekeki ude kuŋarirä nänpa gäripi nämo täŋpakan mena-ken nanik aŋeŋ mäba-kunayän täyat ɲo! In ume säkgämän, mäniri-inik ude nämo kuŋat täkan, ba ume komiinik ude nämo kuŋat täkan. Mäniri-inik ude kuŋatneŋ, ba komiinik ude kuŋatneŋo uyaku täga nadäwet. Upänkan in ude nämo kuŋat täkan!

17 ✧ Täŋkan in ɲode yäk täkan; Nin tuŋum äma yän yäk täkan. Imaka imaka mäyap yäpumäŋo unita säkgämän itkan imaka kubäta nämo wäyaknek takamän yän nadäk täkan. Upänkan ude nämo! In mebärijin nämo nadäwä tumäk täkan. Näkä tabänjira äpani-inik, jopi jäwäri ude kuŋat täkan, ba dapunjin tumbani, moränjinik kuŋat täkan.

18 ✧ Unita jukuman kubä ɲode täwera nadäwut; In näkken gol moneŋ säkgämän u yäpmanpän tuŋumjin nিকে takot. Ba näkken tek paki suwanpän yäpmankan mäyäkjin kan täŋpipiwut. Ude täŋkan dapunjin yäpätägakta marasin näkken suwanpän

✧ **3:14:** Rev 1:5, 19:11; Kol 1:15 ✧ **3:15-16:** Rom 12:11; Rev 2:2

✧ **3:17:** Hos 12:8, 1Ko 4:8; Luk 12:21 ✧ **3:18:** Ais 55:1; Jem 2:5;

Rev 3:5, 4:4; Rev 16:15

dapunjin-ken ärutkaŋ dapun säkgämän kaŋ ijiwä tumbut.

19 ✧ Nadäkaŋ? Ämawebe nadäŋ yämikinik täk täyat unitäŋo irit kuŋat-kuŋari yäpä-siwonŋakta komi yämiŋit, yabäŋ yänpäŋ yäwetpäŋ yäwoŋärek täk täyat. Unita inä ehutpäŋ kehärom taŋpäŋ bänepjin äyähurut.

20 ✧ Tänpäkaŋ näk yäma terak kwäpkwäp yäpuritat ŋo nämo nadäkaŋ? Eruk, äma kubätä manna nadänpäŋ yäma dät namayäŋ täko uwä, unitä yot gänaŋ äronpäŋ itpäŋ ukät ketem bok api näde.

21 ✧ Ba äma kubä nadäkiniki nämo pewän putärewänkaŋ iwan täŋo kehäromi yäpmäŋ äpayäŋ täko uwä näkkät wäpnek biŋam ikek bok itta api nadäŋ imet. U nanatä nadäŋ namiŋkuko udegän api nadäŋ imet. Näk komi epän täntängän iwan täŋo kehäromi yomägakuro unita Nankät wäpnek biŋam ikek bok itta nadäŋ namiŋkuk.

22 Unita äma jukuni nikektä man Munapiktä äbot täŋpani yäwetak ŋo ket nadäwut yäk.

4

Kunum gänaŋ Anutu iniŋ oretkuŋ

1 ✧ Imaka kudup u yabänpäŋ-nadäŋkuro u punin terak dapun tänpäŋ kaŋkut; Kunum gänaŋ yäma kubä tumäŋirän. Kaŋ irira man kotäk, womat mämä bumik pengän nadäŋkuro unitägän äneŋi ahäŋkaŋ ŋode näwetgän täŋkuk; Gäk päbä imaka ahäkta yäwani ŋo gäwoŋärewa ka yäk.

✧ 3:19: 1Ko 11:32; Rev 2:5 ✧ 3:20: Jon 14:23, 1Jo 2:24 ✧ 3:21: Mat 19:28 ✧ 4:1: Rev 1:1,10

2 ✧ Ude yänjirän uterakgän Munapiktä magärirän kaŋkut; Kunum gänaŋ äma ärowani täŋo mänjirani bägup kubä itkuko uterak äma kubä maŋjirirän.

3 ✧ Maŋjirirän kaŋkuro uwä gwenji gämäni bok bumik ägo wabiŋ irirän. Täŋpäkaŋ maŋit irani u gwäki terakä gämok wära kudän säkgämän-inik unitä yewa täŋkuk. Gämok wära uwä mobä gwenji ägo wabiwani bumik.

4 ✧ Täŋpäkaŋ maŋit irani u it gwäjiŋkuŋo uwä maŋirani bägup äneŋi 24tä itkuŋ. Täŋpäŋ maŋirani bägup 24 uterak äma ekäni 24tä maŋit äyänjutkuŋ. Äma 24 uwä tek paki-inik yamänpäŋ gwäki-ken äma ärowani täŋo gwäpä säkgämän, golpäŋ täŋpani nikek unitä itkuŋ.

5 ✧ Eruk maŋirani bägup bämopi-ken itkuko u gänaŋ yäpä ba iromänj mämä pähap ahän irirän injam däädän-ken topän mebet 7 ude ijinŋkuŋ. Topän mebet 7 u Anutu täŋo munapik 7 u.

6 ✧ Ude kaŋpäŋ äneŋi, maŋirani bägup u injam däädän-ken gwägu säkgämän, kwawanigän, ijiwä tumän-kuk.

Ude täŋkaŋ maŋirani bägup dubini-ken kukŋi kukŋi imaka kuŋat-kuŋat ikek yaräbok-yaräboktä itkuŋ. U uwä injami käda ba mädeni käda dapuri nikekgän.

7 Kubä uwä laion udewani. Kubäwä bulimakau ämani bumik. Kubäwä äma injam dapun bumik. Kubäwä siänj piänj kuŋat täkaŋ udewani.

8 ✧ Imaka kuŋat-kuŋat ikek 4 u piri 6 nikekgän. Ba

✧ 4:2: Sam 47:8; Ais 6:1; Rev 4:9 ✧ 4:3: Ese 1:28 ✧ 4:4: Ais 24:23; Rev 3:18, 6:11 ✧ 4:5: Ese 1:13; Rev 1:4, 8:5; Rev 11:19, 16:18

✧ 4:6: Ese 1:5-10,22; Ese 10:14 ✧ 4:8: Ais 6:2,3; Ese 1:18, 10:12; Rev 1:4,8

gupi kudup, ba jiroki-ken imaka, dapuri nikekgän. Unitä kepma bipani, tärek-täreki nämo ŋode yäk täkaŋ;

Ekäni Anutu täŋpämerek, u kudupitä kudupitä kudupi-inik. Itkukotä itak. Unitägän api irek.

⁹ ✧ Täŋpäkaŋ imaka kuŋat-kuŋat ikek 4 unitä irit mähemi maŋirani bägup säkgämän terak it täyak u oraŋ imiŋpäŋ iniŋ orerit, bänep täga man iwerit täk täkaŋ.

¹⁰ ✧ Ude täk täkaŋ-ken uken äma ekäni 24 unitä irit kehäromi mähemi maŋirani bägup terak it täyak u iŋamiken gwäjiŋ äpmoŋ imiŋpäŋ gwäpäni säkgämän gämori-ken peŋkaŋ ŋode yäk täkaŋ;

¹¹ Ekäninin Anutu epmäget kudän ba wäpi biŋam ba kehäromi, gäkä mähemi täŋiri säkgämän täk täyak.

Imata, gäkägän imaka kuduŋtagän u pewi ahäŋkuŋ. Ba gäkŋaken nadäk terak imaka kuduŋtagän ahäŋ moreŋkuŋo itkaŋ.

5

Netätä buk nämo pirärewani täga pirärewek?

¹ ✧ U kaŋpäŋ uterakgän ŋode kaŋkut; Äma maŋirani bägup säkgämän terak it täyak u keru bure kädätä buk wagupani kubä iŋit irirän kaŋkut. Buk uwä mädeni kända ba gämori kända kudän ikekgän. Täŋpäkaŋ buk u ämatä jop pipiyäneŋo u deta nämäk 7päŋ kehäromigän yäpmäŋ gatäwani. ² Täŋpäŋ äneŋi aŋero kehäromi kubä kaŋkut. Unitä gera terak ŋode

✧ **4:9:** Dan 4:34, 6:26; Dan 12:7; Rev 4:2,10 ✧ **4:10:** Rev 4:9; Rev 5:1,7,13; Rev 6:16; Rev 7:10,15, 19:4, 21:5 ✧ **5:1:** Rev 4:2,10; Ais 29:11; Ese 2:9-10

yänkuk; Äma siwoŋi netä unitä buk ŋonitäŋo nämäk ketärenpän täga pipiyäwek?

³ Ude yänjirän kunum gänaŋ ba kome terak ba kumbani mäjotä irani-ken kubätä buk u täga pipiyänpän daninaŋi nämö täŋkuk.

⁴ Äma kubätä täga itpän buk u daninaŋi nämö kaŋkuro unita butewaki nadänpän konäm bumta kotkut.

⁵ ✧ Konäm korira äma ekäni 24 ukät nanik kubätä ŋode näwetkuk; Koreno yäk. Nadätan? Juda täŋo äbotken nanik Laion kubä ahänkuk. U Devit täŋo orani wäpi biŋam ikek unitä ämik täŋpän iwan täŋo kehäromi yäpmän äpuko unita buk unitäŋo nämäk 7 u ketärenpän täga pipiyänaŋi yäk.

Tom Bätaki-tägän buk u täga pirärewek

⁶ ✧ Ude yänjirän kaŋkut; Tom Bätaki kubä, kumän-kumän urani bumik unitä imaka kuŋat-kuŋat ikek 4 ukät äma ekäni 24, maŋirani bägup säkgämän it äyänutkuŋo u bämopi-ken käroŋ wädänjirän kaŋkut. Joŋani 7, dapuri udegän 7. Joŋani ba dapuri 7 uwä Anutu täŋo munapik 7 komeni komeni yänin kireŋpewän kwani it yäpmän kukaŋ u.

⁷ ✧ Ude kawakaŋ Tom Bätakitä pänku äma maŋirani bägup säkgämän it täyak unitäŋo keru bure käda buk u irirän yäpuk.

⁸ ✧ Buk nämö pipiyäwani u yäpmänkaŋ irirän imaka kuŋat-kuŋat ikek 4 ukät äma ekäni 24 unitä Tom Bätaki gämori-ken gwäjin äpmon iminŋuŋ. U kubäkubätä wagäm-kät gäpe golpän täŋpanipän

✧ 5:5: Stt 49:9; Ais 11:1,10; Rev 22:16 ✧ 5:6: Sek 4:10; Jon 1:36; Rev 1:4, 5:12; Rev 13:8 ✧ 5:7: Rev 4:2,10 ✧ 5:8: Rev 8:3-4, 14:2; Rev 15:2; Sam 141:2

injitkuŋ. Tänpäkaŋ Gäpe u Gänaŋ naniktä gupe kábäŋi Gäripi nitek abuk. Gupe uwä Anutu täŋo kudupi ämawebe unitäŋo yänpik man.

9 ✧ Tänpäkaŋ äma ekäni 24 ukät imaka kuŋatkuŋat ikek 4 unitä kap kodaki kubä ŋode teŋkuŋ; Gutkuŋo unita buk unitäŋo nämäk ketärehta wäpka biŋam ikek itan. Gäkŋo nägätkatä komeni komeni, äbori äbori uken nanik äma gupi inŋam dapun inigän inigän, ba man kotäk mebäri mebäri yäwani suwanpän yepmaŋpi Anututa biŋam täŋkuŋ.

10 ✧ Ämawebe uwä irit kehäromi täŋo äbot ude itkaŋ Anutunin täŋo bämop ämaniye ude kuŋatneŋta yepmaŋkun.

Ude yepmaŋkuno unita kome terak intäjukun itkaŋ kaŋiwat epän api täneŋ yäk.

11 ✧ Tänpäkaŋ äneŋi kaŋpän nadänkuro uwä ŋode; Äma ärowani täŋo maŋirani bägup säkgämän ba imaka kuŋatkuŋat ikek 4 ukät äma ekäni 24 u irirä aŋero mäyap-inik, 1,000 ini äbot-äbot ba 10,000 ini äbot-äbot unitä äbä it gwäjinpän mämä pähap täjirä nadänkut.

12 ✧ Täŋkaŋ gera terak man ŋode yänkuŋ; Tom Bätaki kumän-kumän urani u siwoŋi-inik unita kehäromi, täŋbumbum ba nadäwä tärek ba wäpi biŋam, epmäget kudän, ininoret-oret, ba bänep täga man iwet-iwet u kumän-tagän inita biŋam täyak!

✧ 5:9: Sam 33:3, 40:3; Sam 96:1, 98:1; Sam 144:9; Rev 14:3 ✧ 5:10: Kis 19:6; Ais 61:6; Rev 1:6, 20:6; Rev 22:5 ✧ 5:11: Dan 7:10; Hib 12:22 ✧ 5:12: 1Sto 29:11; Rev 5:6

13 ☆ Tänpäkaŋ imaka kuŋat-kuŋat ikek kunum gänaŋ, kome terak, kumbani mäjotä irani-ken ba gwägu pähap gänaŋ itkuŋo u kuduptagäntä ɲode yänjirä nadänkut;

Äma maŋirani bägup säkgämän uterak it täyak ukät Tom Bätaki bok, iniŋoret-oret, wäpi biŋam, epmäget kudän ba kehäromi pat yämitak udegän pen pat yämik täyon!

14 Ude yänjirä eruk, imaka kuŋat-kuŋat ikek 4 unitä ɲode yänkuŋ; U bureni-inik! Tänpäkaŋ äma ekäni 24 unitä gwäjiŋ äpmoŋ yämiŋpäŋ äma bägup säkgämän terak it täyak ukät Tom Bätaki u yäniŋ oretkuŋ.

6

Hos 4 unitäŋo manbiŋam

1 ☆ Tänpäkaŋ äneŋi ijiwa kwäpäŋ kaŋkut; Tom Bätaki unitä buk nämäk 7päŋ kehäromi yäpmän gatäwani u inŋitkaŋ nämäk kubä ketärenjuk. Ketärenjirän imaka kuŋat-kuŋat ikek 4 ukät nanik kubätä iromän kotäk terak gera ɲode yänjuk; Abi! yäk.

2 ☆ Ude yäwänkaŋ hos paki kubätä uterakgän äbänjirän kaŋkut. Hos paki uterak äma kubä itkuko uwä äpa kuek ikek. Tänpän äma ärowani täŋo gwäpä imakaŋ komi äma täŋo kehäromi yäpmän äpani ude tänpän komi äma mäyap komeni komeni däpmän paotta äneŋi kuŋjuk.

3 Tänpäkaŋ Tom Bätakitä nämäk buk uterak yäpmän gatäwani namba 2 u ketärenjirän imaka kuŋat-kuŋat ikek namba 2tä yänjuk; Abi! yäk.

⁴ Yäŋirän hos gämäni kubätä äbä ahänjuk. Hos gämäni uterak äma itkuko u kome terak bätaki säkgämän irit wärämurirän ämatä kowata kowata ämiŋ kumäkta kehäromi imani. Ba kadä taŋi kubä keriken pewani inŋirirän kaŋkut.

⁵ Täŋpakaŋ Tom Bätakitä äneŋi nämäk namba 3 u ketäreŋirän imaka kuŋat-kuŋat ikek namba 3tä yänjuk; Abi! yäk. Ude yäwänä uterakgän dapun täŋpäŋ kaŋkut; Hos kubiri kubätä äbä ahänjuk. Äma hos kubiri uterak itkuko uwä ketem täŋo bäräpi wohurani kubä inŋitkuk.

⁶ Inŋirirän imaka kuŋat-kuŋat ikek 4 u bämopi-ken äma täŋo man kotäk bumik kubätä ahänpäŋ äma hos terak itkuko u ŋode iwerirän nadänkut; Gäk päŋku kome terak epän täŋiri ketem täpuri kubä suwakta gwäki ärowani-inik api penen yäk. Saguom kubäkubä gwäki taŋi, 5 kina ude yäk. Täŋkaŋ olip gakaŋi ba wain ume nämö täŋpewi waneŋ yäk.

⁷ Täŋpakaŋ Tom Bätakitä äneŋi nämäk namba 4 u ketäreŋirän imaka kuŋat-kuŋat ikek namba 4tä yänjuk; Abi! yäk.

⁸ ✧ Yäwänä dapun täŋpäŋ hos pujiŋi jänwam bumik kubätä äbä irirän kaŋkut. Äma hos uterak itkuko u wäpi Kumän-kumän. Äbänirän kubä wäpi Geni Wakitä tuängän iwatkuk. Täŋpakaŋ kome terak ämawebe yäpmän daniwä äbot pähap 3 ude jop irirä äbot namba 4 uken kumän-kumän pewän ahäkta kehäromi yämani. U ämawebe äbot u kumän-kumän däpmäkta ämik, nakta jop irit ba käyäm pewän ahänkuŋ. Ba ämawebe u däpmäkta tom komi komi yäniŋ kireŋkumän.

✧ **6:8:** Jer 15:1-3; Ese 5:12,17; Ese 14:21; Ese 33:27

9 Tãŋpãkaŋ Tom Bãtakitã äneŋi nãmãk namba 5 u ketãreŋjirãn kaŋkut. Ämawebe Anutu tãŋo manta nadãkinik tãŋpãŋ manbiŋam yãŋahãŋjirã dãpani ätu unitãŋo mãjoni, alta gãmori-ken irirã yabãŋkut.

10 ✧ Ämawebe uwã gera terak Anutu ñode iwet yabãŋkuŋ; O Ekãni intãjukun-inik, yãŋkehãromtak mãhemi kudupi, komeŋ ämatã nidãpmãŋ-pewã kumbumãŋo u kowata bãrãreŋ api dãpmãŋ tãrewen ba nãmo?

11 ✧ Ude yãŋjirã tek paki ini-ini yãmiŋ moreŋpãŋ ñode yãwetkuk; Kãmi. Kristo tãŋo watã epãn tãŋpani notjiye ätu, in tadãpuŋo udegãn ätu dãpmãkta yãwani u dãpmãkgãn tãŋjirã kowata api dãpmãŋ tãrewet yãk.

12 ✧ Tãŋpãkaŋ Tom Bãtakitã äneŋi nãmãk namba 6 u ketãreŋjirãn kenãŋ pãhap kwaiŋkuk. Kwaiŋjirãn edap bipmãŋ utpãŋ kãbot jiburani ude äworeŋkuk. Ba komepãktã nãgãt äworeŋkuk.

13 ✧ Ba guktã kunum terak nanik tãreŋpãŋ kome terak maŋkuŋ, wama mujip mãnit taŋi piãŋpewãn tãreŋ mak tãkaŋ ude.

14 ✧ Ba kunumtã udegãn, tek gwãjik tãkamãŋ ude ini gwãjiŋpãŋ paotpeŋ kuŋkuk. Tãŋjirãn pomkãt, kome gwãgu bãmopi-ken irani u kuduptagãn ini iranitã akumaŋ paotpeŋ kuŋkuŋ.

15 ✧ Ude ahãŋjirãn komeŋi komeŋi uken nanik äma ärowani ba epãn watã äma jopi, ba komi äma tãŋo intãjukun äma, ba tuŋum äma kehãromi nikek,

✧ **6:10:** Rev 16:7; Lo 32:43; Sam 79:10 ✧ **6:11:** Rev 3:18, 7:9,13; Rev 19:14 ✧ **6:12:** Mat 24:29; Apos 2:20; Rev 8:12 ✧ **6:13:** Ais 34:4 ✧ **6:14:** Ais 34:4; Rev 16:20 ✧ **6:15:** Ais 2:10,19,21

ba ärowani äpani kuduptagän päŋku mobä gänäŋ ba mobä käwut-ken käbop itkaŋ ŋode yänkuŋ;

16 ✧ Pom ba mobä intä äpäŋpäŋ nidäpmän-pewä paoritna äma maŋirani bägup säkgämän terak it täyak u dapuri-ken ahänetawä! Ba Tom Bätaki täŋo kokwawak kaŋ-ahänetawä yän yänkuŋ.

17 ✧ Eruk yarä unitäŋo kokwawak kadäni pähap ahätak unita äma netä unitä täga api irek?

7

Äma damani-ken wären täŋpani

1 ✧ Imaka u käwa täreŋirän eruk aŋero 4 ude yabänkut. Unitä kome gägäni 4 uken kuŋatkaŋ kome täŋo mänit 4 ude yepmänitpäŋ yäniŋ bitnäŋkuŋ. Kome terak, gwägu terak ba päya terak mänit äneŋi nämo piäwekta ude täŋkuŋ.

2 Täŋirä edap abani käda aŋero kubä äbäŋirän kaŋkut. U Anutu irit kehäromi mähe mi täŋo wären yäpmän kuŋatkuk. Yäpmän kuŋatkaŋ aŋero 4 u kome terak ba gwägu terak täŋpäwak täkta kehäromi yämani uwä gera terak ŋode yäwetkuk;

3 ✧ In kome, gwägu ba päya bäräŋeŋ nämo täŋpä wanen. Intäjukunä nintä Anutu täŋo watä epän ämawebeniye damani terak Anutunin täŋo wären tänayän yäk.

4 ✧ Ude yänkaŋ Isrel ämawebe u bämopi-ken nanik ämawebe Anutu täŋo wären ikek u kudup 144,000 yän yäŋirän nadänkut.

✧ **6:16:** Luk 23:30; Rev 4:2,10 ✧ **6:17:** Jol 2:11; Neh 1:6; Mal 3:2

✧ **7:1:** Jer 49:36; Dan 7:2 ✧ **7:3:** Ese 9:4,6; Rev 9:4 ✧ **7:4:** Rev 14:1,3

⁵ Tänpäkaŋ Isrel ämawebe kuduŋtagän äbot 12. Äbot kubäkubä u gänaŋ nanik ämawebe 12,000-12,000 ude Anutu täŋo wären nikek ŋode yäpmäŋ daninŋ yepmaŋkuŋ;

Juda täŋo äbotken nanik äma 12,000.

Ruben täŋo äbotken nanik äma 12,000

Gat täŋo 12,000

⁶ Ase täŋo 12,000

Naptali täŋo 12,000

Manase täŋo 12,000

⁷ Simeon täŋo 12,000

Livai täŋo 12,000

Isasa täŋo 12,000

⁸ Sebulun täŋo 12,000

Josep täŋo 12,000

Benjamin täŋo 12,000

Äma mäyap Anutu injamiken itkaŋ iniŋ oretkuŋ

⁹ ✧ Tänpäkaŋ imaka u kaŋpäŋ nadäwa tärenjirän äneŋi kubä ŋode kalgän täŋkut; Äbot pähap-inik, äma kubätä täga daninaŋi nämo, ämawebe äbori äbori, komeni komeni, gupi injam dapun inigän inigän, ba man kotäk mebäri mebäri yäwani, äbot pähap u äma maŋirani bägup säkgämän uterak itkuko ukät Tom Bätaki u dubini-ken käronŋ wädäŋirä yabäŋkut. Äbot pähap u tek paki nikekgän, keritä imuk pähäm injitaŋ man gera terak ŋode yäŋkuŋ;

¹⁰ ✧ Anutunin, maŋirani bägup säkgämän terak it täyak ukät Tom Bätaki, yäpätägak täŋo mähe-mi-inik itkamän.

11 Tänpäkaŋ maŋirani bägup säkgämän dubini-ken äma ekäni 24 ukät imaka kuŋat-kuŋat ikek 4 u irirä aŋero kuduptagän itgwäjiŋkuŋ. Itgwäjiŋpäŋ bägup säkgämän u dubini-ken kome terak iŋami yäpä-äpmonpöpäŋ patkuŋ. Ude patkaŋ Anutu iniŋ oretpäŋ ŋode yänkuŋ;

12 ✧ Bureni!

Iniŋ oretoret, epmäget kudän, nadäwä tärek, bänep täga man iwet-iwet, wäpi biŋam ärowani pähap, ba kehäromi u Anutunintä mähemi täŋpäŋ tärek-täreki nämo it yäpmän äroton! U bureni-inik!

13 ✧ Näk ude käwa täreŋirän äneŋi äma ekäni 24 ukät nanik kubätä näwetkuk; Ämawebe tek paki nitek u netä? De naniktä äbuŋ?

14 ✧ Ude näwet yabäŋirän kowata ŋode iwetkut; Äma ärowanina, uwä gäkä nadätan. Ude iwerawä näwetkuk; Ätu ŋowä iwan keru terak butewaki ba komi pähap gänaŋ naniktä äbuŋ yäk. Unitäŋo teki uwä Tom Bätaki täŋo nägäripäŋ ärutpak taŋkuŋ yäk.

15 ✧ Ude täŋkuŋo unita Anutu täŋo maŋirani bägup säkgämän u dubini-ken itkaŋ bipani kepma unitä yotken watä epän täŋ imik täkaŋ.

Täŋirä äma maŋirani bägup säkgämän terak it täyak unitä yabäŋ yäwatpäŋ watäni it yämik täyak.

16 ✧ Tänpäkaŋ nakta ba umeta äneŋi kubä nämo api yeneŋ.

Ba edaptä komi nämo api yewek. Ba komi kädäp ikektä nämo api yewek.

17 ✧ Imata, Tom Bätaki maŋirani bägup säkgämän

✧ 7:12: Rev 5:12, 11:17 ✧ 7:13: Rev 3:18 ✧ 7:14: Mat 24:21

✧ 7:15: Rev 4:2,10 ✧ 7:16: Ais 49:10 ✧ 7:17: Sam 23:2; Ais 25:8; Jon 10:11; Rev 5:6, 21:4

bämopi-ken it täyak unitä watäni säkgämän api it yämeko unita.

Itkaŋ irit kehäromi täŋo ume dapuri-ken api yämagut yäpmäŋ kuk täŋpek. Täŋkaŋ Anutu-nitä ini dapuri-ken konämi pito uwä api ärut yämek.

8

Nämäk namba 7 u ketäreŋkuk

¹ ✧ Täŋpäkaŋ Tom Bätakitä nämäk buk terak yäpmäŋ gatäwani namba 7 u ketäreŋirän kunum gänaŋ mämäni nämo irirän kadäni käronji bumik täŋkuk.

² Kum itkuŋo u täreŋirän yabäŋkut; Aŋero 7 Anutu dubini-ken käronj wädäŋ it täkaŋ unita ätutä womat 7 ude yämiŋkuŋ.

³ ✧ Täŋpäkaŋ aŋero kubätä alta dubini-ken äbä itkuk. U gäpe golpäŋ täŋpani iŋit irirän kubätä äbä päya umumi käbäŋi täga nitek gäpe u gänaŋ bumta piŋkuk. Piŋkuko uwä kudupi ämawebe täŋo yäŋapik mankät awähutkaŋ Anututa ärawa ude ijikta. Ude piwänkaŋ aŋero uwä gäpe u alta golpäŋ täŋpani, maŋirani bägup säkgämän iŋam dädan itak uterak peŋkaŋ pewän ijiŋkuŋ.

⁴ ✧ Pewän ijiŋirä gupe käbäŋi nitek ukät kudupi ämawebe täŋo yäŋapik mantä aŋero unitäŋo keriken naniktä Anutu-ken äronkuk.

⁵ ✧ Äronjirän aŋero uwä kädäp gäyek alta terak nanik yäpmäŋkaŋ gäpe u gänaŋ pewän tokŋewäpäŋ

✧ **8:1:** Hab 2:20 ✧ **8:3:** Rev 5:8; Kis 30:1-3; Rev 9:13 ✧ **8:4:** Rev 5:8 ✧ **8:5:** Wkp 16:12; Kis 19:16-19; Rev 4:5, 11:19; Rev 16:18

kome terak umu äreŋ täŋpäŋ maŋkuŋ. Äreŋ täŋpäŋ maŋirä yäpä kwinitpäŋ, iromäŋ mämä taŋi yäŋirän kenäŋ pähap bumta kwaiŋkuk.

Kome terak imaka imaka ahänkuŋ

⁶ Eruk, u punin terak aŋero 7 unitä womat injit itkuŋo u piäkta kadäni keräp taŋkuk.

⁷ ✧ Täŋkaŋ aŋero namba 1 unitä womat piäŋirän iwän mim ikek, ba kädäp mebet nägät-kät awähurani unitä kome terak maŋkuŋ. Maŋkaŋ kome ätuken kädäp pähap ijiŋ patkuk. Täŋkaŋ kome ätukenä päya ijiŋ paotkuŋ. Täŋkaŋ kome terak mup kuduŋtagän, udegän ijiŋ paotkuŋ.

⁸ ✧ Ijiŋ paorirä aŋero namba 2tä womat piänkuk. Piäŋirän imaka kubä pom taŋi bumik, kädäp mebet ikek unitä gwägu pähap gänaŋ maŋpä äpmonkuk.

⁹ Äpmonirän gwägu pähap u moräki nägät äworeŋkuk. Nägät äworeŋirän gwägu tom mäyap kumbuŋ. Täŋirä gäpe, gwägu uterak kuŋarani imaka, mäyap imät täŋpä kuŋkuŋ.

¹⁰ Täŋpäkaŋ äneŋi aŋero 3tä womat piäkgän täŋkuk. Womat piäŋirän guk pähap kubä kunum gänaŋ naniktä täreŋkaŋ topäntä-yäŋ ijiŋ-yäŋeŋkaŋ kome ätuken ume gänaŋ ba ume dapuri-ken maŋkuk.

¹¹ ✧ Guk u wäpi Jarip. U ume gänaŋ maŋirän ume uwä jägämi pähap, ämatä nänaŋi nämo täŋkuk. Nänaŋi nämo täŋkuko u naŋirä jägämi täŋpäpäŋ äma mäyaptä kumäŋ täŋpä kuŋkuŋ.

✧ **8:7:** Kis 9:23-26; Ese 38:22; Jol 2:30 ✧ **8:8:** Kis 7:20-21 ✧ **8:11:** Jer 9:15

12 ✧ Tänpäkaŋ aŋero namba 4tä womat piäkgän täŋkuk. Womat piänjirän edap moräki, komepak moräki ba guk ätu kehäromini yäyomägat-pewä penyäneki moräki paotkuŋ. Penyäneki moräki paorirä kome kukŋi käda bipmäŋ utkuk. Ba bipani udegän, kome ätuken guk ba komepak kumkum ijinŋkuŋ.

13 ✧ Ude kaŋkaŋ uterakgän siän pähap kubä kaŋkut. Uwä punin-inik unuken piänŋ kuŋkaŋ gera ŋode yänkuk; Wära! wära! Aŋero yaräkubä womat nämo piäwanitä womat piänjirä kome ämatä jide api täneŋ?

9

Käpukbam awaŋ käroŋi-ken naniktä abuŋ

1 ✧ Eruk aŋero namba 5tä womat piäkgän täŋkuk. Womat piänjirän dapun tänpäŋ guk kubä kunum gänaŋ naniktä täreŋpeŋ kome terak maŋ päranipäŋ kaŋkut. Guk unita awaŋ käroŋi boham, unitäŋo yäma dätta ki imani.

2 ✧ Unitä awaŋ käroŋi boham unitäŋo yäma däärirän gupe pähap abuk. Gupe u epänken kogä pähap ijinjirä ärok täkaŋ ude. Gupe unitä äro edapkät kunum itpipiŋpewän gwägätkuk.

3 ✧ Tänjirän gupe gänaŋ nanik käpukbamtä abämaŋ kome terak äpmonŋkuŋ. Täŋkaŋ kehäromi yämani uwä bam bumik, meni komigämän.

4 ✧ Tänpäkaŋ kome terak tepäraŋ, päya pähäm ba moyeŋ, nak yeŋ udewani tänpä wanenŋtäwä yän

✧ 8:12: Rev 6:12-13 ✧ 8:13: Rev 9:12, 11:14 ✧ 9:1: Rev 20:1
 ✧ 9:2: Stt 19:28; Kis 19:18; Jol 2:2,10 ✧ 9:3: Kis 10:12,15 ✧ 9:4:
 Rev 7:3

yäwerani. Täŋkaŋ ämawebe damani-ken Anutu täŋo wäreni nämo, u iwan täŋ yämikta yäntären yämani.

⁵ Täŋkaŋ kumäŋ-kumäŋ dāpneŋta nämo. Jop, komi pähap yämikta kehäromi yämani. Komi pähap uwä bamtä äma yek täkaŋ ude komepak 5ta nadäneŋta yäwani.

⁶ ✧ Eruk kadäni uken ämatä komi pähap nadänpäŋ kumäkta gäripi-inik nadäneŋo upäŋkaŋ kumäk-kumäk kädetta wäyäkŋewä wawäkaŋ komi pen nadäneŋ.

⁷ ✧ Täŋpäkaŋ käpukbam uwä hos ämik täkta tuängän tuängän itkaŋ tawaŋ kuk täkaŋ ude irirä yabäŋkut. Gwäki terak äma ärowani täŋo gwäpä golpäŋ täŋpani bumik. Täŋpäkaŋ iŋami dapun äma täŋo bumik.

⁸ ✧ Täŋkaŋ gwäki pujiŋ käroŋi, Juda webe täŋo gwäki pujiŋ udewani bumik. Täŋkaŋ meni uwä, laion meni udewani.

⁹ ✧ Täŋ, kupäŋteki uwä kapapäŋ täŋpani bumik. Ba piri mämäni u hos mäyaptä ämikta bäräŋeŋkaŋ täk täkaŋ ude bumik.

¹⁰ Täŋkaŋ uyaŋi uwä tuk uyaŋi bumik. Ba meni komi uwä uyaŋi-ken itak. Meni unitä ämata komi pähap yämiŋtäŋ kuŋirä komepak 5 ude tärekta kehäromi yämani.

¹¹ Täŋpäkaŋ käpukbam komi unitäŋo äma ärowani kubä itak. U awaŋ käroŋi boham unitäŋo aŋero wäpi Täŋpäwak. Täŋpäwak u Juda täŋo man terak wäpi Abadon, ba Grik man terak Apolion.

¹² ✧ Eruk imaka umuri kubä täretak uba. Imaka umuri yarä ahäkta yäwani unitä itkamän.

✧ 9:6: Jop 3:21; Jer 8:3; Rev 6:16 ✧ 9:7: Jol 2:4 ✧ 9:8: Jol 1:6

✧ 9:9: Jol 2:5 ✧ 9:12: Rev 8:13

Komi äma äbot pähap ahäŋkuŋ

13-14 ✠✠ Eruk, aŋero namba 6tä womat piänjuk. Piänjirän alta golpäŋ täŋpani Anutu inamiken it täyak, unitäŋo joŋani 4 u bämopi-ken nanik man kotäk kubä ahänjirän nadänkut. Man ahänjukuo uwä aŋero namba 6 womat injtkuko u man ŋode iwetkuk; Yufretis umeken aŋero 4 topmäk terak itkaŋ u pit yämi yäk.

15 ✠ Aŋero 4 u ämawebe kome kukŋi kända irani dämpmäŋ paotneŋta kadäni yän yämanita itsämän itkaŋ yäk. Ude yänjirän aŋero 4 kadäni yän yämani uwä siwoŋi ahänjirän aŋero nabä 6 unitä päŋku pit yämiŋkuk.

16 Täŋkaŋ komi ämaniye hos terak maŋirani 200 milion ude itkaŋ yän yänjirän nadänkut.

17 Täŋpäkaŋ dämpmonken hoskät, mähemiye bok yabänkuro u ŋode yabänkut; Hos mähemiye täŋo kupäntek ätu gämäni-inik, ätu gwagäri, ätu jänwam bumik. Täŋ, hos gwäkiwä laion gwäki bumik. U meni gänaŋ nanik kädäp mebet, gupe ba mobä kädäp mebet ikek unitä abuŋ.

18 Imaka waki umuri yarakubätä äma ätu dämpmäŋ paotkuŋ. Hos meni gänaŋ nanik kädäp mebet, gupe ba mobä kädäp mebet ikek komigämän unitägän kumän-kumän däpuŋ.

19 Täŋpäkaŋ hos unitäŋo kehäromini uwä meni ba uyaŋi-ken nitek itkaŋ. Täŋkaŋ hos uyaŋi uwä gämok bumik, gwäki nitek. Unitä komi yämik täkaŋ.

20 ✠ Täŋpäkaŋ äma ätu imaka waki umuri uterak

✠ 9:13-14: Rev 8:3 ✠ 9:13-14: Rev 16:12 ✠ 9:15: Rev 8:7-12

✠ 9:20: Rev 16:9,11; Ais 2:8,20, 1Ko 10:19-20; Sam 115:4-7; Sam 135:15-17; Dan 5:23

kumänjirä ätu oran yämiŋkuŋo upänkaŋ ini bänepi nāmo sukurenkuŋ. Ba irit kuŋat-kuŋarita nadänjirä waki kubä nāmo täŋkuk. Nämoinik! Ätu uwä mäjo wārata nadäkinik pen täŋkuŋ. Ba yäwik gol ba siriwapän täŋpani ba ain, mobä ba päya kujatpän täŋpani, yabänpän-nadäk nāmo täŋpani ba jukunitä nāmo nadāwani ba ini kuroŋ nāmo kuŋarani u mäde nāmo ut yämiŋkuŋ.

²¹ Ude täŋkaŋ äma kumän-kumän däpämäk-däpämäk, äma yärat-yärat, kubokäret, ba kubota u nāmo penkuŋ. Nämoinik!

10

Aŋerotä buk täpuri Jonta imän nanjuk

¹ Eruk ude käwa tärenjirän äneŋi kubä ŋode kagän täŋkut; Aŋero kehäromi nitek kubä kunum gānaŋ naniktä äpäŋjirän kaŋkut. U tektawä gubampän uwäk täŋkaŋ gwäki terak gämok wära gubam terak it täyak udewanitä yewa täŋkuk. Täŋkaŋ iŋami dapun edap dapuri ude, ba kuroŋi uwä kädap mebet bumik ude täŋkuŋ.

² Täŋpākaŋ kerik-ken buk täpuri kubä pipiyänpän iŋitkuk. Täŋkaŋ abä kuroŋi bure kädätä gwägu pähap terak yeŋkuk. Täŋ, kuroŋi käpmäk kädawä kome terak yeŋjirän kaŋkut.

³ Ude täŋkaŋ laiontä gāwo yäk täkaŋ ude gera pähap yänkuk. Ude yänjirän iromän 7tä iniŋ yänkuŋ.

⁴ ✧ Iromän 7tä iniŋ yänjirä uteragän näk kudän täwayän täŋkut. Ude täŋira kunum gānaŋ man kotäk kubä ŋode yänjirän nadänkut; Kudän täweno! Man

✧ **10:4:** Dan 8:26; Dan 12:4,9

iromäŋ 7 unitä yäŋo u nadäk-nadäka-ken käbop in̄it yäk.

5 ✧ Ude nadäŋpäŋ kaŋkut; Aŋero gwägu pähap ba kome terak yeŋirän kaŋkuro u keru bure käda kunum iwoŋäreŋkuk.

6 ✧ Ude täŋpäŋ Anutu, irit tärek-täreki nämo, ba kunum kome, gwägu pähap ba imaka kudup uterak itkaŋ u yäwän ahäwani, u wäpi terak ŋode yäŋkehärom taŋkuk; Kadäni käroŋi nämo itnayäŋ. Kadäni ahätak!

7 ✧ Unita aŋero namba 7tä womat piäŋirän Anututä kämi täkta nadäk käbop peŋkuko u apiŋo täŋ-tärewayäŋ. Watä ämaniye profet bian yäwetkuko udegän ahäŋirän tärewayäŋ yäk.

8 Aŋero nabä 7tä ude yäŋirän kunum gänaŋ nanik man kotäk nadäŋkuro u äneŋi yäkgän täŋirän nadäŋkut. U ŋode näwetkuk; Gäk päŋku buk täpuri aŋero gwägu pähap ba kome terak yeyak u keru-ken pipiyäŋpäŋ in̄itak u yäpmäŋ!

9 ✧ Ude yäwänä näkä päŋku aŋero, buk u täga namayäŋ? yäŋ iwetkut. Iwerawä ŋode näwetkuk; Buk täpuri ŋo yäpmäŋkaŋ naŋ yäk. Naŋkaŋ mekaken gäripi säkgämän nadäwayäŋ, kuron doki bumik. Upäŋkaŋ kokka gänaŋ äpmoŋirän wakiinik nadäwayäŋ yäk.

10 Ude näwerirän buk täpuri u keru-ken nanik yäpmäŋpäŋ naŋkut. Naŋkaŋ mena-ken gäripi niked, kuron dok bumik nadäŋkut. Upäŋkaŋ käma äpmoŋpäkaŋ kokna-ken wakiinik kubä nadäŋkut.

✧ **10:5:** Lo 32:40; Dan 12:7 ✧ **10:6:** Neh 9:6; Sam 146:6 ✧ **10:7:** Dan 9:6,10; Amo 3:7 ✧ **10:9:** Ese 2:8, 3:1-3

11 Nɔŋpakɔŋ nɔwɛtkuk; Eruk, ɔma ɔbot komeni komeni ba man kotɔk mebɔri mebɔri yɔwani ba intɔjukun ɔmaniye, imaka kɔmi ahɔŋ yɔmikta yɔwani u ɔneŋi kaŋ yɔŋahɔŋpɔŋ yɔwɛt yɔk.

11

ɔMa yarɔtɔ Anutu tɔŋo meni jinom yɔŋahɔŋkumɔn

¹ ✧Eruk, ɔŋero unitɔ jikon, ɔhottaba udeyani, imaka imaka tɔŋo kɔroŋini penpɔŋ kɔwani nitek kubɔ namɔŋkaŋ ŋode nɔwɛtkuk; Gɔk jikon ŋo yɔpmɔŋ pɔŋku Anutu tɔŋo kudupi yot u, ba unitɔŋo alta terak penpɔŋ kɔroŋini kaŋpɔŋ nadɔ yɔk. Tɔŋkaŋ ɔmawebe yot u gɔnaŋ inɔŋoret epɔn tɔŋ itkan u kaŋ dani yɔk.

² ✧Tɔŋ, kudupi yot yɔma-ken yewa tɔŋ-ɔyɔŋurani unitɔŋo kɔroŋini nɔmo penpɔŋ kɔwen. Bɔgup uwɔ guŋ ɔmawebe ɔbotta yɔniŋ kirewani yɔk. Guŋ ɔmawebe uwɔ kudupi yotpɔrare bɔmopi-ken yeŋ gatɔŋtɔŋ kuŋarirɔ komepak 42 ude api tɔrewɛk yɔk.

³ Tɔŋkaŋ nɔkŋo man yɔŋahɔwani ɔma yarɔ unita kehɔromi yɔmiŋjira nɔkŋo man yɔŋahɔŋ yɔpmɔŋ kuŋirɔn kadɔni udegɔn, kepma 1,260 ude api tɔrewɛk. Tɔŋkaŋ ɔma yarɔ uwɔ butewakini kwawak pewɔn ahɔkta tek upuri nitek pɔŋ api tɔŋpen kuŋatdeŋ.

⁴ ✧ɔMa yarɔ uwɔ olip pɔya yarɔ u, ba penyɔŋɛk yarɔ, kome pɔhap tɔŋo Ekɔni inɔamiken it tɔkamɔn u.

⁵ ✧Eruk, ɔma kubɔtɔ ɔma yarɔ u komi yɔmeko uwɔ kɔdɔp mebet ɔma yarɔ unitɔŋo meni-ken

✧ 11:1: Ese 40:3; Sek 2:1-2 ✧ 11:2: Luk 21:24; Rev 12:6, 13:5

✧ 11:4: Sek 4:3,11-14 ✧ 11:5: 2Sml 22:9, 2Kn 1:10; Sam 97:3; Jer 5:14

naniktä abämaŋ päŋku äma iwan täŋ yämeke u kumäŋ-kumäŋ ijiwek. Äma udewani kädet uterak kumäkta biŋam yäk.

⁶ ✧Täŋpäkaŋ man yäŋahäwani äma yarä uwä kadäni man yäŋahädayäŋ takamän-ken u bämopi-ken iwän iniŋ bitnäkta kehäromi yämani. Ba ume dapuri täŋpewän nägät äworekta kehäromi yämani. Ba imaka waki umuri-inik mebäri mebäri kome terak iniken gärip terak täga pewän ahäneŋ.

⁷ ✧Täŋpäkaŋ äma yarä uwä man yäŋahäk epän täŋtäŋ kuŋattäkon täreŋirän, tom pähap kubä, awaŋ käroŋi boham u gänaŋ nanik abäŋkaŋ yarä ukät ämiŋpäŋ kehäromini yäpmäŋ äpäŋpäŋ kumäŋ-kumäŋ api däpek yäk.

⁸ ✧Kumäŋ-kumäŋ däpänkaŋ man yäŋahäwani äma yarä unitäŋo komegup yotpärare pähap, Ekänini päya kwakäp terak kumbuk-ken u bämopi-ken api pätden yäk. Yotpärare u wäpi Sodom, ba wäpi Isip yäŋ yäwani. Wäp uwä man wärani ude bumik.

⁹ Äma yarä u yotpärare bämopi-ken parirän ämawebe äbori äbori, komeni komeni ba man kotäk mebäri mebäri yäwanitä äbä äma ätutä yarä u änekta yäniŋ bitnäŋpäŋ jop yabäŋ irirä kepma yaräkubä täŋkaŋ äneŋi kepma kubä moräki tärewek yäk.

¹⁰ Täŋkaŋ komen ämawebe unitä ŋode api yäneŋ; Äma yarä u ämawebe komeni komeni komi pähap nimiŋkumän. Unita wisikinik kumäŋkamän yäŋ api yäneŋ. Ude yäŋkaŋ äŋnak-äŋnak täŋit kap teŋit ba iron kowata kowata api täneŋ yäŋ näwetkuk.

¹¹ ✧Eruk, kepma yaräkubä täŋkaŋ äneŋi kepma

✧ **11:6:** 1Kn 17:1; Kis 7:17-20, 1Sml 4:8 ✧ **11:7:** Dan 7:21; Rev 12:17; Rev 13:1,7, 17:8 ✧ **11:8:** Luk 13:34 ✧ **11:11:** Ese 37:5,10

kubä moräki irän täreŋirän ŋode kaŋkut; Anututä woŋ irit niekek piäŋpewän äma yarä uken äpmoŋirän kodak taŋpäŋ akuŋkumän. Kodak taŋpäŋ akuŋirän yabäŋkaŋ ämawebe bumta umuntaŋkuŋ.

12 ✧ Umuntaŋ irirä äma yarä uwä kunum gänaŋ man kotäk gera terak ŋode yäŋirän nadäŋkumän; Ŋo abun! Yäŋirän iwaniye itkaŋ yabäŋ yäwat irirä gubamtä äma yarä u oraŋ yäpmäŋ kunum gänaŋ äroŋkuk.

13 ✧ Eruk, uterakgän koŋ pähap kwiŋpewän yotpärare unitäŋo moräki awähurirän ämawebe 7,000tä kumbuŋ. Täŋpäkaŋ ämawebe nämo kumbuŋo uwä umun pähap nadäŋpäŋ Anutu kunum mähe mi u iniŋ orerirä yabäŋkut.

14 ✧ Täŋpäkaŋ imaka umuri kaŋkuro u umuri pähap namba 2. Täŋkaŋ äneŋi umuri pähap namba 3 unitä ahäwayäŋ keräp täyak.

Aŋero namba 7tä womat piäŋku

15 ✧ Aŋero namba 7 unitä womat piäŋirän ämawebe kunum gänaŋ itkaŋ u gera ŋode yäŋirä nadäŋkut;

Eruk, kome pähap ŋo kaŋiwatta Ekäninin-kät unitäŋo iwoyäwani Kristo uken kehäromi ba wäpi biŋam apiŋo pat yämitak. Ekäninin uwä kaŋiwat epäni tärek-tärek nämo api täŋ yäpmäŋ ärowek yäk.

16 ✧ Ude yäŋirän äma ekäni 24, maŋirani bägup terak Anutu iŋamiken it täkaŋ unitä Anutu iniŋoretta kuroŋi-ken iŋami yäpä äpmoŋpäpäŋ yäŋkuŋ;

✧ 11:12: 2Kn 2:11 ✧ 11:13: Rev 8:5, 16:18 ✧ 11:14: Rev 9:12

✧ 11:15: Kis 15:18; Sam 10:16; Dan 2:44; Oba 21 ✧ 11:16: Rev 4:4,10

17 ✧ Ekäni, kehäromi mähemi, itkunonitä api it yäpmäŋ ärowen.

Gäk kehäromika pähap terak kaŋiwat epänka yäput peyan unita bänep täga pähap gäwetkamäŋ.

18 ✧ Komen ämawebetä kokwawak wakiinik kubä nadäŋ yäpmäŋ äbuŋo upäŋkaŋ gäkŋa kokwawakka kwawak pewi ahäktä kadäni ahätak.

Ba äma kumbani yäpmäŋ danikta kadäni ahätak. Täŋpäkaŋ epän watä ämakaye profet u, ba kudupi ämawebe äpani ärowani, ganiŋoret täkaŋ unita kowata säkgämän yämikta kadäni ahätak. Ba äma kome täŋpäwak täkaŋ u däpmäŋ paotta kadäni ahätak yäk.

19 ✧ Ude yäwä täreŋirän Anutu täŋo kudupi yot kunum gänaŋ itak u yäma därirän Anutu täŋo topmäk-topmäk kubägän unitäŋo gäpe kwawak irirän kaŋkut. Eruk uteragän yäpä kwiniŋit, iromäŋ mämä ba äma kotäk ahäŋit, koŋ kwaiŋit, iwän mim nikek maŋirän kaŋkut.

12

Webe kubäkät gämok pähap kubä

¹ Eruk, ude kaŋkaŋ äneŋi kubä ŋode kaŋkut. Kunum terak kudän inidewani kubä ahäŋirän kaŋkut; Webe kubä, edap dapuritä tek ude uwäk täwani. Täŋkaŋ gämori-ken komepaktä iränkaŋ gwäki-ken gwäpä ude guk 12 udetä iŋiŋ-yäŋeŋkuŋ.

² ✧ Täŋkaŋ webe uwä nanak kok itkaŋ nanaktä komi iŋirän kähän yäŋ itkuk.

✧ **11:17:** Rev 1:4,8, 15:3 ✧ **11:18:** Sam 2:1, 46:6; Rom 2:5; Rev 10:7, 19:5; Sam 115:13 ✧ **11:19:** Hib 9:4; Rev 8:5, 15:5; Rev 16:21
 ✧ **12:2:** Mai 4:10

3 ✧ Kähän yäj irirän kunum terak kudän inide-wani kubä äneŋi ahäkgän täŋkuk. U gämok gämäni pähap, gwäki 7. Eruk, gwäki 7 uterak joŋani 10 ude itkuŋ. Ba gwäki kubäkubä terak gwäpä äma ärowani täŋo udeyani 7tä itkuŋ.

4 Täŋpäkaŋ gämok unitä kunum terak guk kukŋi kädä nanik kudup uyaŋitä päripmäŋ-pewän kome terak maŋkuŋ. Maŋirä gämok u päbä webe unitä nanak u bäyawän näŋpa yänkaŋ webe u inamiken kaŋ-gwäjiŋ itkuk.

5 ✧ Täŋpäkaŋ nanak u ain pärip-pärip inŋitkaŋ guŋ ämawebe komeŋi komeŋi kehäromigän yabän yäwarekta yäwani upän bäyaŋkuk. Bäyawänä aŋerotä bäräŋeŋ pudät yäpmäŋ Anutu-ken ba Anutu täŋo maŋirani bägup säkgämän uken kuŋkuŋ.

6 ✧ Yäpmäŋ kuŋirä webe u metänpeŋ kumaŋ kome jopi-ken, Anututä iwoyän imiŋkuk-ken kuŋkuk. Uken Anututä watäni it yäpmäŋ kuŋirän kepma 1,260 tärekta yäwani.

7 ✧ Eruk näk pen kaŋiwat irira kunum gänaŋ ämik pähap kubä ahänkuk. Ämik täŋkuŋo u aŋero täŋo intäjukun äma wäpi Maikel ukät äboriye ätukät gämok pähap ukät ämiŋkuŋ.

8-9 ✧ Ämiŋpäŋ Maikelkät äboriyetä gämok-kät äboriye täŋo kehäromini yäpmäŋ äpuŋ. Kehäromini yäpmäŋ äpäŋpäŋ kunum gänaŋ wari itta nämo, yäwat kireŋpewä kome terak ukädagän äpuŋ. Täŋ, gämok pähap uwä gämok bian-inik itkuko ukeŋo wäpi kubä äma waki, wäpi kubä Satan, komeŋ ämawebe päke ŋo täŋyäkŋarani u.

✧ 12:3: Dan 7:7 ✧ 12:5: Sam 2:9; Rev 19:15 ✧ 12:6: Rev 11:2-3

✧ 12:7: Jud 9 ✧ 12:8-9: Stt 3:1,14; Luk 10:18, 22:31; Rev 20:2

10 ☆ Ude kaŋkaŋ irira kunum gänaŋ gera taŋi kubä ŋode yänkuk;

Eruk apiŋo Anutu täŋo yäpätägak epän täkta yäwani ukeŋo ahatak. Bureni, Anutu intäjukuninik itak unitä kehäromini kwawak pewän ahatak.

Ba unitäŋo iwoyäwani Kristo u apiŋo wäpi biŋam kwawak pewän ahatak.

Wisiknin! Äma waki kepma bipani Anutu inamiken notniyeta yänpän-yabän yäwat man yäwani ukeŋo kunum gänaŋ nanik yeŋtäreŋ maŋpän äpmotak.

11 Bureni-inik! Notniyetä äma waki täŋo kehäromi yäpmän äpuŋo uwä, Tom Bätaki täŋo nägäri unitäŋo kehäromi terak, ba Anutu täŋo man bureni, gwäk pimiŋpän yänahäŋtäŋ kuŋkuŋo uterak kehäromini yäpmän äpuŋ.

Tänkaŋ Anututa nadänpän gupi iniŋ kirekta nämö iyap taŋkuŋ.

12 ☆ Unita kunum gäk, ba imaka gäkä terak itkaŋ u kuduptagän oretoret pähap nadäkot!

Upänkaŋ kome gwägu, ek butewaki pähap nadäkon! Imata, äma waki, ekken äreŋkuko itak. U kadäni keräpigän irayän täyat yän nadänpän kokwawak pähap nadatak!

13 Täŋpäkaŋ gämoktä kunum gänaŋ nanik näwat kireŋpewä kome terak äpätat yän nadänpän koki wawäpän webe, nanak ämani bäyaŋkuko u urayän iwatkuk.

14 ☆ Ude täŋirän webe nanak bäyaŋkuko unita siän pähap täŋo piri imä peŋkaŋ gämok waki u

☆ **12:10:** Jop 1:11; Sek 3:1 ☆ **12:12:** Ais 44:23; Ais 49:13 ☆ **12:14:** Dan 7:25, 12:7

kaŋumuntaŋ piäŋ kome jopi-ken kuŋkuk. Kome uken säkgämän irirän watäni it yäpmäŋ kuŋirä obaŋ yaräkubä täŋkaŋ äneŋi obaŋ kubä moräki tärekta yäwani.

¹⁵ Täŋpäkaŋ gämok unitä webe u utta ume dapuri meni-ken ume tokät täkaŋ ude abäŋkaŋ webe u urayäŋ täŋkuk.

¹⁶ Täŋirän webe u täŋkentäkta kometä aŋeŋpäŋ ume pähap, gämok meni gänaŋ nanik äbuko u kudup kämän äpmonkuŋ.

¹⁷ ✧ Kometä ude täŋirän gämok u koki wawäpäŋ webe unitäŋo nanakiye ätuken ämik pewän ahäkta kuŋkuk. Webe unitäŋo nanakiye u Anutu täŋo man buramiwani ba Jesutä man bureni yäŋahäk täŋkuko unita nadäkinik täŋpani.

¹⁸ Ude täŋkaŋ gämok pähap u gwägu pomi-ken itkuk.

13

Tom umuri pähap yarä ahänkumän

¹ ✧ Eruk u yabäŋkaŋ äneŋi kubä ŋode kalgän täŋkut. Tom pähap kubä gwägu pähap gänaŋ ahänjirän kaŋkut. U gwäki 7, joŋani 10. Täŋkaŋ joŋani kubäkubä terak äma ärowani täŋo gwäpätä itkuŋ. Täŋkaŋ damani kubäkubä terak Anututa yäŋärok man kudän täwani.

² ✧ Täŋpäkaŋ tom uwä tom komigämän kubä wäpi lepat udewani. Täŋkaŋ kuroŋi uwä tom taŋi kubä wäpi bea unitäŋo kuroŋi udewani. Täŋ, meni uwä laion meni bumik. Unitä ahänjirän gämok pähap gwägu gägäni-ken itkuko unitä iniken

✧ **12:17:** Rev 11:7, 14:12 ✧ **13:1:** Rev 12:3; Rev 17:3,7-12 ✧ **13:2:** Dan 7:4-6

kehäromi, wäpi biŋam ba komeni, tom pähap unita imiŋkuk.

3 ✧ Täŋpäkaŋ tom pähap unitäŋo gwäki kubä utpewä kumbuko upäŋkaŋ paräm gwäki-ken tokŋeŋpäŋ tägaŋkuko u bärämi pen itkuk. Täŋkaŋ tom pähap u kaŋpäŋä komeŋ ämawebe kuduptagän kikŋutpäŋ jäkjäk yamäŋpäŋ iwarän täŋkuŋ.

4 Iwarän täŋpäŋ iniŋ oretpäŋ yäŋkuŋ; Wära, tom inidewani kubä käkamäŋ yäk. Netätä ukät täga ämideŋ? Ude yäŋkaŋ gämok pähap u imaka, udegän iniŋ oretkuŋ, tom pähapta kehäromini imiŋkuko unita.

5 ✧ Eruk, tom pähap u iniken wäpi yäpmäŋ äroŋpäŋ Anutu yäŋärok iwet yäpmäŋ kukta, ba komeŋ ämawebeniye yabäŋ yäwatta komepak 42 ude iniŋ kirewani.

6 U Anutu wäpi, Anutu täŋo komeni, ba Anutu täŋo kudupi ämawebeniye kunum gänaŋ itkaŋ u yäŋärok pähap yäwet täŋkukonik.

7 ✧ Täŋkaŋ kudupi ämawebe ukät ämik täŋpäŋ kehäromi yäpmäŋ äpäkta kehäromi imani. Täŋpäkaŋ ugän nämo. Ämawebe äbori äbori, komeni komeni, man kotäk mebäri mebäri yäwani ba gupi mebäri mebäri u yabäŋ yäwatta kehäromi yäpuk.

8 ✧ Täŋpäkaŋ komeŋ ämawebe kuduptagän bu-miktä wäpi api iniŋ oretneŋ. Ämawebe tom pähap u iniŋ oretnayäŋ täkaŋ uwä kunum kenta kome nämo pewän ahäŋirän wäpi irit kehäromi täŋo wäpi tawaŋ terak nämo kudän täwani u. Täŋkaŋ irit

✧ 13:3: Rev 17:8

✧ 13:5: Dan 7:8,25; Dan 11:36; Rev 11:2

✧ 13:7: Rev 11:7

✧ 13:8: Sam 69:28; Rev 3:5, 5:6; Rev 17:8; Rev

20:12,15, 21:27

kehäromi täŋo wäpi tawan u Tom Bätakitä ini kudän täwani.

⁹ Eruk, in jukujin nikektä man ŋo ket nadäkot;

¹⁰ ✧ Äma kubä komi yot gänaŋ itta biŋam yäwani täŋpänä, komi yot gänaŋ bureni api irek.

Ba äma kubä äma keru terak kumäkta biŋam yäwani täŋpänä, äma keru terak bureni api kumbek. Mebäri unita kudupi ämawebetä kehärom täŋpän nadäkiniki nämo pewä putäreneŋ.

¹¹ Eruk u kaŋpäŋä tom pähap kubä äneŋi kakgän täŋkut. U kome gänaŋ naniktä abuk. Joŋani yarä, api äbani, sipsip nanaki täŋo udewani upänkaŋ man kotäki uwä äririn täŋo kotäk ude.

¹² Täŋpäkaŋ tom u tom intäjukun ahänjirän kaŋkuro u inamiken itkuk. Täŋkaŋ tom yarä unitäŋo kehäromini uwä mebäri kubägän. Kehäromini uterak peŋ yäwet-pewän komen ämawebe kuduŋtagän tom intäjukun ahäwani, paräm bäräm nitek u iniŋoret täŋkuŋonik.

¹³⁻¹⁴ ✧✧ Täŋkaŋ tom intäjukun ahänkuko u dubiniken itkaŋ kudän mebäri mebäri u täkta kehäromi imani udegän täk täŋkukonik. Kudän kubäwä, ämawebe kaŋjirä kädäp mebet kunum gänaŋ nanik täŋpewän äpäk täŋkukonik. Kudän udewani terak täŋyäkŋat-pewän ämawebetä tom pähap intäjukun ahänjirän uräkaŋ nämo kumbuko u iniŋoret täŋkuŋonik. Täŋpäkaŋ kudän kudupi udewani täŋkaŋ ämawebe ŋode peŋyäwet täŋkukonik; In tom u oraŋ imikta yäwik kubä täŋ imut yäk.

✧ **13:10:** Jer 15:2, 43:11; Mat 26:52; Rev 14:12 ✧ **13:13-14:** Mat 24:24, 1Kn 18:24-39 ✧ **13:13-14:** Lo 13:1,4; Rev 19:20

15 ☆ Ude yäwet-pewän täñirä tom mäden ahänkuko u kehäromi ɲode täkta imani nitek; Meni woŋ piänpewän äpmonirä yäwik u wareŋ täñpäŋ man ɲode yänkuk; Äma näk nämo naniŋ oretnayäŋ täŋo uwä kumän-kumän api däpet yäk.

16 Täñpäkaŋ ugän nämo. Tom pähap mäden ahänkuko u komi ämaniye yäwet-pewän ämawebe ärowani ba äpani, jäwäri ba tuŋum ikek, watä epän täñpani ba wäpi biŋam ikek u kudup yepmäñitpäŋ keru bure käda terak ba damani terak kudän kubä däpmän gatänkuŋ.

17 ☆ Ude täñirä äma kudän udewani nitek nämowä ketem tuŋum kubä täga suwananji nämo, ba äma kubätä äma uken tuŋum täga suwananji nämo. Täñpäkaŋ kudän uwä tom pähap unitäŋo wäpi ba wäpi täŋo namba.

18 Täñpäkaŋ äma nadäk-nadäk ikektä kudän ɲonitänjo mebäri täga nadäwän täreneŋ. Namba damani-ken däpmän gatäwani u äma kubä täŋo wäpi. Namba uwä 666.

14

Tom Bätaki-kät ämawebeniye täŋo man

1 ☆ U kaŋpäŋä äneŋi dapun täñpäŋ Tom Bätaki Saion pom terak irirän kaŋkut. Saion pom terak irirän ämawebe 144,000 Tom Bätaki-kät Nani täŋo wäpi kudän, damani terak kudän täwani unitä it-gwäjiŋ irirä yabänkut.

2 ☆ U yabänpäŋ gera kubä kunum gänaŋ ume tokätkaŋ mämä yäk täkaŋ ude, ba iromänjä mämä

☆ **13:15:** Dan 3:4-6 ☆ **13:17:** Rev 14:9,11; Rev 16:2, 19:20; Rev 20:4 ☆ **14:1:** Rev 3:12, 7:3,4 ☆ **14:2:** Ese 1:24, 43:2; Rev 1:15, 19:6

kuŋayäk täyak ude yänjirän nadänkut. Ba man kotäk u ämatä wagäm säkgämän utpäŋ kap tek täkaŋ ude nadänkut.

3 ✧ Tänpäkaŋ ämawebe 144,000 uwä Ekäni-kät imaka kuŋat-kuŋat ikek 4 ukät äma ekäni 24 u injamiken itkaŋ kap kodaki kubä teŋkuŋ. Ämawebe 144,000 Anututä komen ämawebe u bämopi-ken nanik yämaŋkutkuko unitägän kap u tekta mebäri nadänkuŋ, päke ukät nämo.

4 ✧ Uwä äma kubokäret nämo tänpäni, kudupi siwoŋigän kuŋarani u, ba Tom Bätakitä deken kwänä ugän iwarani u. Ämawebe u Tom Bätakitä komen ämawebe bämopi-ken nanik suwaŋpäŋ inita biŋam yämagurani. Uwä äbot intäjukun Anutu ba Tom Bätakitä ini yäniŋ oretta biŋam iwoyäŋ yepmaŋpani u.

5 ✧ U kuräki-inik, meni-ken jop manman kubä nämo ahäwani.

Aŋero yaräkubätä man yänjahänkuŋ

6 Eruk äneŋi aŋero kubä kunum terak piän kuŋjirän kaŋkut. Aŋero u Manbiŋam Täga tärek-täreki nämo u yäpmäŋ kuŋatkaŋ ämawebe äbori äbori, komeni komeni, mani kotäk mebäri mebäri yäwani ba gupi mebäri mebäri gera terak ŋode yänjahänpäŋ yäwetkuk;

7 ✧ In Anututa umuntaŋpäŋ wäpi biŋam yäpmäŋ akuwut! Anututä ämawebe yäpmäŋ danik-danik kadäni keräp täyak yäk. Unita Anutu kunum kenta kome, gwägu pähap ba ume dapuri yäwän ahänkuŋo u iniŋ orerut!

✧ 14:3: Sam 149:1; Ais 42:10; Rev 5:9, 7:4 ✧ 14:4: Efe 5:27

✧ 14:5: Sam 32:2; Sef 3:13 ✧ 14:7: Rev 10:6

8 ☆ Täŋirän äneŋi aŋero kubätä noripaki u iwatpän ɲode yänkuk; Wisikinik! Babilon yotpärare paot-inik täyak. Yotpärare u mähemi komeŋi komeŋi kubokäret wain ume komi nitek yepmän towiŋtäŋ kuŋatkuko ubayän yäk.

9-10 ☆☆ Ude yänirän äneŋi aŋero kubätä noripak yarä yäwatpänä gera terak ɲode yänkuk; Äma kubätä tom pähap u ba yäwiki u yäniŋ oretpän wäpi kudän damani ba keriken yäpayän täko uwä Anutu täŋo kokwawaki umuri pähap unitä, ume komigämäntä-yän iŋtäyiŋirän api nadäwek. Ähan nämo api nadäwek yäk. Nämoinik, Tom Bätaki-kät kudupi aŋeroniye iŋamiken kädäp komigämän ba mobä kädäp ikektä-yän iŋtäyiŋ yäpmän api ärowek yäk.

11 ☆ Täŋpän kädäptä äma udewani komi yewayän täyak unitäŋo gupeni paot-paori nämo api ärowek. Bureni-inik, äma tom pähap u ba yäwiki yäniŋ oretpän wäpi kudän damani ba keriken yäpnayän täŋo uwä mäniŋ kubä yäpmäkkät nämo, komigän pen api nadän yäpmän äroneŋ yäk.

12 ☆ Eruk mebäri unita kudupi ämawebetä kehärom taŋpän Anutu täŋo man buramiŋpän nadäkiniki Jesuken pek täkaŋ uwä nämo pewä putäreneŋ.

13 ☆ Täŋpakaŋ äneŋi kunum gänaŋ gera kubä ɲode yänirän nadäkgän täŋkut; Man ɲo kudän tä yäk. Yäput penpän apiŋonitä ämawebe Jesuta nadäkinik

☆ **14:8:** Ais 21:9; Jer 51:7,8; Rev 17:2, 18:2,3 ☆ **14:9-10:** Rev 13:12-17 ☆ **14:9-10:** Stt 19:24; Sam 11:6, 75:8; Ais 51:17,22; Jer 25:15; Ese 38:22; Rev 15:7, 16:19; Rev 19:20, 20:10; Rev 21:8
 ☆ **14:11:** Ais 34:10; Rev 13:12-17; Rev 19:3 ☆ **14:12:** Rev 12:17, 13:10 ☆ **14:13:** 1Ko 15:58; Hib 4:10

tänpän kumnayän täkaŋ uwä oretoret terak it täkaŋ. Ude yänjirän Munapiktä ɲode yänjuk; Man u bureni yäyak yäk. Äma Jesuta nadäkinik tänpän kumnayän täkaŋ u komi epän kome terak itkaŋ täŋkuŋo u penpän säkgämän kwikinik api itneŋ yäk. Imata, täktäki säkgämän u nitek bok api kuneŋ yäk.

Kome terak ketem puget-puget kadäni

14 ✧ Tänpäkaŋ näk äneŋi dapun täŋira uter-akgän gubam paki ahänjuk. Gubam uterak äma kubä Äma Bureni-inik unitäŋo inam dapun bumik unitä maŋit itkuk. Äma unitäŋo gwäki terak äma ärowani täŋo gwäpä, golpän täŋpani. Keriken päip komigämän kubäpän inŋit itkuk.

15 ✧ Ude inŋitkaŋ irirän kunum täŋo kudupi yot gänaŋ nanik aŋero kubätä äpänpän aŋero gubam terak itkuko u gera terak ɲode iwetkuk; Kome terak epänka-ken ketem bureni puget-puget kadäni ahätak ubayän. Unita gäk päipka yäpmän päpmo kome terak ketem bureni däpmänpän yäpmän yäk.

16 Ude yäwänä, eruk äma gubam terak itkuko unitä päipi wepmätpän ketem bureni kome terak itkuŋo u kudup madänpän yäpuk.

17 Ude tänpänkaŋ kunum täŋo kudupi yot gänaŋ nanik aŋero kubätä päip, meni komigämän inŋitkaŋ äpuk.

18 ✧ Äpänjirän aŋero noripaki kubätä alta terak naniktä äpuk. Aŋero u uwä kädäpta watäni irani. Unitä noripaki päip komigämän inŋitkuko unita gera ɲode yänjuk; Kome terak wain mujipi gämäneŋ

morekaŋ. Unita gäk päipka unitä kome terak wain bureni madänpän yäpmän yäk.

19-20 ✧ Ude yäwänä aŋero noripaki unitä kome terak wain bureni kudup madänpän yäpmän päŋku Anutu kokwawaki täŋo gäpe pähap yotpärare mädeni käda itkuko u gänaŋ pewän äpmonkuŋ. Pewän äpmonpöpän yeŋ kākārīrān nāgāt pähap kubä äpuk. Äpänpän gwägu pähap äworeŋkuk, kukŋitā kukŋi udu 300 kilomitas bumik. Ba kārōŋi, hos täŋo kuroŋi-ken umunitä päŋaba geŋi terak bumik tokŋeŋkuk.

15

Komi bārāpi paotpaot täŋo manbiŋam

1 ✧ Tänpäkaŋ kunum terak kudän kudupi pähap, iniparik kubä äneŋi ŋode ahänjirän kaŋkut; Aŋero 7tä imaka umuri 7 tärek-tärek kerī-ken inīt itkuŋ. Tärektärek yäyat uwä imaka umuri u ahäwä täreŋjirä Anutu täŋo kokwawak imaka, kadāni ugän ahäwän tärekta yäwani.

2-3 ✧✧ Tänpäkaŋ gwägu kubä kaŋkuro uwä kwawanigän, ijiwä tumän-kuk, kädäp mebet-kät awähurani bumik kaŋkut. Tänpän ämawebe mäyap gwägu unitäŋo pomi-ken itkuŋ. Uwä ämawebe tom pähap ba yäwiki ba unitäŋo wäpi täŋo namba kehärom taŋpän mäde ut yämiŋkuŋo u kuduŋtagän. Itkaŋ wagäm, Anututä yämiŋkuko u inītpän Anutu täŋo watä epän äma Moses ba Tom Bätaki, yarä unitäŋo kap ŋode teŋkuŋ;

✧ 14:19-20: Ais 63:3; Kra 1:15; Rev 19:15 ✧ 15:1: Wkp 26:21; Rev 15:6-7 ✧ 15:2-3: Rev 4:6, 5:8 ✧ 15:2-3: Kis 15:1; Rev 11:17, 16:7; Sam 92:5; Sam 139:14; Sam 145:17

O Ekäni Anutu tänpämorek, gäk epän ärowani pähap, tågagämän-inik kubä tāk täyan. Äma komeni komeni unitäŋo Ärowani Pähap, gäkŋo kädet u siwoŋi bureni-inik.

4 ✧ Ämawebe kuduptagän api oraŋ gamineŋ. Ba äma kubätä wäpka biŋam nämowä nämo api ganin oretnen.

Gäk kubä-tägän siwoŋi ubayän. Unita ämawebe komeni komeni gäkken äbänpän gukut imäpmok täŋ gamut! Tänpäkaŋ gäk yäpmän danik-danik epän bureni täŋiri mebäri kwawak ahäk täyak.

Kap ude teŋirä nadänkut.

5 ✧ Tänpäkaŋ näk dapun tänpän kunum gänaŋ Anutu täŋo yottaba, kudupi yot unitäŋo yäma tumäŋirän kaŋkut.

6 ✧ Tumäŋirän aŋero 7, imaka waki umuri-inik 7 u yot gänaŋ nanikpän yäpmän äpuŋ. Aŋero u teki paki, ägo wabiwani. Täŋkaŋ meran golpän tänpäni-pän kupäŋi-ken meran täŋkuŋ.

7 ✧ Äpäŋirä imaka kuŋat-kuŋat ikek 4 ukät nanik kubätä aŋero 7 gäpe golpän tänpäni 7 ude yämiŋtäŋ kuŋkuk. Gäpe u gänaŋ Anutu irit paot-paori nämo unitäŋo kokwawakitä tokŋen patkuk.

8 ✧ Tänpäkaŋ kudupi yot gänaŋ Anutu penyäŋeki ba kehäromini, gupe bumik unitä tokŋenpän patkuk. Täŋkaŋ aŋero 7tä imaka waki umuri-inik 7 u tänpewä nämo ahän moreŋirän yot gänaŋ ärokärok täŋo kädet tänpipiŋkuk.

✧ 15:4: Jer 10:6-7; Sam 86:9 ✧ 15:5: Kis 38:21 ✧ 15:6: Rev 15:1

✧ 15:7: Rev 14:10 ✧ 15:8: 1Kn 8:10-11; Ais 6:4; Ese 44:4

16

Anutu tāŋo kokwawakita man

1 ✧ Ude ahāwānkaŋ kudupi yot gānaŋ naniktā gera kubā ŋode ahāŋirān nadāŋkut. U aŋero 7 ŋode yāwetkuk; In gāpe 7 u yāpā āreyāŋirā Anutu tāŋo kokwawak kome terak umu piwā āpmonŋput yāk.

2 ✧ Ude yāŋirān aŋero namba 1 unitā ini gāpe gānaŋ nanik kome terak piwān kuŋkuŋ. Piwān kuŋirā tom pāhap tāŋo wāpi kudān ikek ba yāwikita guket imāpmok tāŋ imani āmawebe u gupi terak umetumet parām tarāki komigāmān u ahāŋ yāmiŋkuk.

3 ✧ Tāŋpākaŋ aŋero namba 2 unitā iniken gāpe yāpān āreyāŋirā gwāgu pāhap gānaŋ āpmonŋkuk. Āpmonŋirān gwāgu pāhap u tabā nāgāt bumik āworeŋkuk. Ude āworeŋirān gwāgu pāhap gānaŋ tom kudup kumbuŋ.

4 ✧ Tāŋpākaŋ aŋero namba 3 unitā gāpeni gānaŋ nanik piwān kuŋirān ume taŋi tāpuri kudup nāgāt āworeŋkuŋ.

5 ✧ Ude tāŋirān aŋero kubā ume watā irani unitā Anutu ŋode iwerirān nadāŋkut; Siwoŋi kurāki itkunonitā itan, Āma waki tāŋpani ŋonita kowata yāmitan u siwoŋi tāyan.

6 ✧ Āma ŋonitā kudupi āmawebe ba profet āmakaye dāpmāŋ-pewā nāgāt piŋkuŋo unita kowata nāgāt yepmāŋ towiŋiri nākaŋ u tāgatak.

7 ✧ Ude yāŋirān altatā man ŋode yāŋkuk;

✧ **16:1:** Ais 66:6; Rev 16:17; Sam 69:24; Jer 10:25; Sef 3:8 ✧ **16:2:** Kis 9:10; Lo 28:35; Rev 13:12-17 ✧ **16:3:** Kis 7:17-21 ✧ **16:4:** Sam 78:44 ✧ **16:5:** Sam 119:137; Rev 1:4 ✧ **16:6:** Sam 79:3; Ais 49:26 ✧ **16:7:** Sam 19:9; Rev 15:3, 16:14; Rev 19:2

Bureni-inik! Ekäni tänpämorek mähemi, momita kowata dämpänj tarek täyan u siwoŋi-inik, täga täyan.

8 Ude tänpäkaŋ aŋero namba 4 unitä gäpeni gänaŋ nanik piŋpewän edap terak äpmoŋkuk. Edap terak äpmoŋirän edaptä kädäp bumik äma ijikta kehäromi yäpuk.

9 ☆ Edap kädäp ikek yeŋirän äma uwä komi bumta nadänpäŋ imaka umuri unitäŋo mähemi Anutu, man wakiwaki yänpäŋ ibeŋkuŋ. Ude täŋkuŋo upäŋkaŋ bänepi sukurenpäŋ Anutu iniŋ oretta bitnäk-inik täŋkuŋ.

10 ☆ Tänpäkaŋ aŋero namba 5 unitä gäpeni gänaŋ nanik piŋpewän tom pähap täŋo maŋirani bägup uterak äpmoŋpänkaŋ komeni kudup pit kubägän bipmäŋ utkuk. Bipmäŋ urirän äma ätu komigämän nadäntäŋgän meberi naŋ däkŋeŋkuŋ.

11 ☆ Tänpäkaŋ äma u komi nadäŋkuŋo unita, ba paräm gupi-ken tokŋeŋkuŋo unita Anutu man wakiwaki yänpäŋ ibeŋkuŋ. Ude täŋkuŋo upäŋkaŋ bänepi sukurenpäŋ irit kuŋat-kuŋari waki u nämo peŋkuŋ.

12 ☆ Tänpäkaŋ aŋero namba 6 unitä ini gäpeken nanik piwän äpmoŋirän Yufretis umetä kawuk taŋkuk. Umetä ude kawuk taŋirän äma ärowani ärowani ba komi ämaniye bok, edap abani kädä naniktä äbäktä kädet tumäŋ yämiŋkuk.

13 Tänpäkaŋ näk kaŋira gämok pähap u meni gänaŋ nanik, ba tom pähap u meni gänaŋ, ba profet

☆ 16:9: Rev 9:20-21; Rev 16:21 ☆ 16:10: Kis 10:22; Ais 8:22

☆ 16:11: Rev 9:20-21; Rev 16:21 ☆ 16:12: Ais 11:15; Jer 50:38

jopi u meni gänaŋ nanik mäjo yaräkubä wirit bu-
mik unitä abuŋ.

14 ✧ Mäjo uwä Satan täŋo watä epän täŋpani
unitäŋo mäjo wära. Uwä kudän kudupi täkta
kehäromi pat yämani. U komeni komeni unitäŋo
äma ärowani peŋ yäwet-pewä Anutu Täŋpämerek
Mähemi unitäŋo kadäni pähapken äbänkaŋ ämik api
täneŋ.

15 ✧ Unita ket ŋode nadäwut! Näk iwantä-
yän bärängek-inik api ahän tamet yäk. Unita äma
kubä morän kuŋarira nabäneŋ yän nadänpän ko-
dak itpäŋ tekita watäni irek. Ude täŋpayän täko
unita nadänira gäripi nitek täyak yäk.

16 ✧ Täŋpäkaŋ mäjo wära yaräkubä unitä komeni
komeŋi täŋo intäjukun äma yänpabä kubä-kengän
yepmaŋpöpän kome kubä wäpi Amagedon yän iw-
erani uken käbeyä täŋkuŋ.

17 ✧ Käbeyä täŋirä aŋero namba 7 unitä gäpeni
gänaŋ nanik kwarut yäbatkuk. Kwarut yäbattän
kuŋirän Ekäni täŋo maŋirani bägup kudupi yot
gänaŋ itkuko u gänaŋ nanik gera kubä ŋode
ahänirän nadänkut; U täretak!

18 ✧ Ude yäwänkaŋ yäpä, iromän mämä pähap
ba yän urum-urum ahänkuk. Ahänirän kenän
pähap kwaiŋkuk. Kenän u bian ämatä kome terak
irirä kwaiwani u kudup yärepmi moreŋkaŋ umuri
pähap kubä kwaiŋkuk.

19 ✧ Kwaiŋpewän Babilon yotpärare imätpäŋ
yaräkubä ahänkuŋ. Täŋpäkaŋ guŋ ämawebe komeni
komeŋi unitäŋo yotpärare uwä paot moreŋkuŋ.

✧ **16:14:** Rev 16:7; Rev 19:6,15,19 ✧ **16:15:** Rev 3:3,18 ✧ **16:16:**
Het 5:19; Sek 12:11 ✧ **16:17:** Rev 16:1 ✧ **16:18:** Rev 4:5
✧ **16:19:** Rev 14:10

Bureni, Anututä Babilon yotpärare täŋo täktäki wakita nadäwän wawäpäŋ kokwawaki täŋo ume komi nitek yämän naŋ paotkuŋ.

20 ✧ Ude täŋpänkaŋ gwägu pähap bämopi-ken kome täpuri, ba pom kəronji kəronji uken-uken udegän paot moreŋkuŋ.

21 ✧ Ba kunum gənaŋ nanik iwän mim mobä pähap bumik unitä maŋpäŋ äma däpməŋ täyon Anutu man wakiwaki yəŋpäŋ ibeŋkuŋ. U imata, iwän mim ikek taŋkuko uwä umuri pähap, äma kuməŋ-kuməŋ däpmäktä.

17

Kubokäret webe tom gämäni terak maŋitkuk

1 ✧ Eruk, aŋero gäpe 7 u yäpməŋ kuŋatkuŋo u kubätä näkken äbəŋpäŋ man ŋode näwetkuk; Äbəŋkaŋ ka! yäk. Kubokäret webe pähap ume mäyap terak maŋit täyak uwä kowata ahəŋ imayəŋ täyak u gəwoŋərewa ka!

2 ✧ Webe unitä intäjukun äma ärowani komeni komeni uken-uken nanikkät gəripini däpməŋ tärek täŋkuŋ. Ba äma komeni komeni naniktä webe ukät kubokäret täŋpäŋ ämatä ume naŋkaŋ täŋguŋguŋ täk täkaŋ ude täŋkuŋ.

3 ✧ Ude näwerirän Munapiktä näk magätpəŋ kome jopi kubäken nämagut yäpməŋ kuŋkuk. Täŋpäkaŋ uken webe kubä kaŋkut. U tom pähap gämäni kubä terak maŋit itkuk. Tom pähap uwä gupi terak Anutu wäpi yäpməŋ äpäktä man waki

✧ 16:20: Rev 6:14 ✧ 16:21: Kis 9:24; Rev 11:19; Rev 16:9,11

✧ 17:1: Jer 51:12-13; Rev 17:15 ✧ 17:2: Ais 23:17; Rev 14:8

✧ 17:3: Rev 13:1

mebäri mebäri kudän täwani. Täŋkaŋ tom unitäŋo gwäki 7, joŋani 10.

4 ✧ Täŋ, webe tom uterak maŋitkuko uwä tek gämäni gwagäri udewanipäŋ gupi säkgämän uwäk täŋkuk. Täŋkaŋ epmäget mebäri mebäri upäŋ meran täŋkuk. E, kerikena gäpe kubä golpän täŋpani upäŋ inŋit itkuk. U gänaŋ kaŋgärip ba nadäŋ gärip ba imaka wakiwaki unitä tokŋeŋpän patkuk.

5 ✧ Dämäni terak wäpi kudän mebäri nitek, käbop nanik ŋode kudän täwani;

BABILON PÄhap
KUBOKÄret TÄŋpani TÄŋo MINi,
BA KOMENI KOMENITÄ KUDÄn TARÄki TARÄki
TÄŋpani
UNITÄŋo MINi NÄk UBAYÄŋ.

6 ✧ Täŋpän ŋode kaŋkut; Webe u kudupi ämawebe, Jesu täŋo manbiŋam yäŋahäŋirä däpmäŋ-pewä kumbani täŋo nägät wain ume ude gäripi nitek näŋtäŋgän täŋguŋguŋ taŋirän kaŋkut. Ude kaŋpän nadäwätäk taŋi täŋpän jäkjäk yäŋkut.

Tom gwäki 7 unitäŋo man

7 ✧ Jäkjäk yäŋira aŋero unitä ŋode näwet yabäŋkuk; Imata nadäwätäk täŋpän jäkjäk yäyan? Näk webe ŋonitäŋo mebäri, ba tom pähap gwäki 7, joŋani 10 unitä kotaŋ imitak ŋonitäŋo mebäri gäwera nadä yäk.

8 ✧ Tom pähap käyan u bian-inik itkuk. Upäŋ apiŋo nämo itak, kumbuk yäk. Kämiwä awaŋ käroni boham-ken naniktä äyänutpeŋ äneŋi äbäŋkaŋ paotpän paot-inik täkta api kwek.

✧ **17:4:** Jer 51:7; Rev 18:16 ✧ **17:5:** Rev 14:8 ✧ **17:6:** Rev 18:24, 19:2 ✧ **17:7:** Rev 13:1 ✧ **17:8:** Dan 12:1; Rev 11:7, 13:8

Täŋpäkaŋ bian itkukopäŋ apiŋo nämo itak, ba äneŋi kodak taŋpeŋ api äbeko unita komen ämawebetä kaŋpäŋ nadäwätäk bumta api täneŋ. Ämawebe nadäwätäk tänayäŋ täŋo uwä wäpi kudän kome ahäŋkuk-kentä it päbä apiŋo irit kehäromi täŋo wäpi tawaŋ terak nämo kudän täwani.

⁹ Ude yäŋpäŋ näwetkuk; Man ŋowä äma nadäwä tärewanitä nadänaŋi. Gwäki 7 uwä, pom 7 webe unitä uterak maŋit täyak.

¹⁰ Ba gwäki 7 u intäjukun äma ärowani 7. Ukät nanik äma ärowani 5 u paotkuŋ. Täŋ, kubä itak ŋo yäk. Ittäŋgän äneŋi kubä api ahäwek. Ahäŋpäŋ kadäni keräpi-inik kuŋarekta yäwani.

¹¹ Täŋpäkaŋ tom pähap bian itkuko u apiŋo nämo itak unitä äma ärowani 7 unitäŋo tawaŋ terak yäpurärätpäŋ namba 8 ude api täŋpek. Ahäŋpäŋ paotpaot täŋo yotpärare-ken api äpmonpek.

¹² ✧ Täŋpäkaŋ joŋani 10 yabätan uwä, intäjukun äma ärowani 10gän yäk. Unitä kaŋiwat epän täkta kehäromi nämo yäpani yäk. Kämi uyaku, epäni yäput peŋpäŋ tom pähap ukät kadäni keräpi-inik, aua kubägän ude, kaŋiwat epän täkta kehäromi api yäpneŋ yäk.

¹³ Täŋkaŋ u kudup bänep nadäk-nadäki kubägän peŋpäŋ tom pähap unitäŋo epän täŋkehärom takta wäpi biŋam ba kehäromini iniken iniken kudup unitagän api imineŋ.

¹⁴ ✧ Täŋirä Tom Bätaki-kät ämik api pewä ahäneŋ yäk. Ämik pewä ahäŋirä Tom Bätakitä kehärom taŋpäŋ däpmäŋpäŋ kehäromini api yäpmäŋ äpek. U imata, Tom Bätaki unitägän äma ärowani täŋo

ärowani intäjukun ba ekäni tãŋo ekäni intäjukun yäk. Tãŋkaŋ inigän nämo api tãŋpek. Nämo, ini iwaräntäkta iwoyãwani, ämawebe yãpmãŋ danipãŋ yepmanpãn nadãŋ imikinik tãk tãkaŋ u Tom Bãtaki-kãt itkaŋ ämik tãŋpãŋ iwan unitãŋo kehãromi api yãpmãŋ äpneŋ yäk. Aŋerotã man ude näwetkuk.

Webe ukenjonitãŋo manbijam

15 ✧ Ude näwetpãŋ äneŋi ŋode näwetkuk; Kubokãret webe ume mäyap terak maŋjirãn käyan? Ume mäyap uwã äma äbori äbori, komeni komeni uken nanik, äma gupi inãm dapun inigän inigän, ba man kotãk mebãri mebãri yãwani.

16 ✧ Tãŋkaŋ joŋani 10 yabãtan ukãt tom pãhap unitã kubokãret webe u kokwawak nadãŋ imipãŋ tek yãŋopmãŋ imiŋkaŋ tohari gupi naŋpãŋ kãdãp pewã pãŋku api ijiwek.

17 Uwã jop nämo api ahãwek. Nämo, Anututã ini nadãk tawaŋ peŋkuko u bureni ahãkta bãnepi peŋ yãwet-pewãn bãnep kubãgãn tãŋpãŋ tom pãhapta watã epãn api tãŋ imineŋ. Watã epãn tãŋ imiŋ yãpmãŋ kuŋtãko man Anututã yãŋkuko u bureni ahãŋjirãn api penep yäk.

18 Tãŋpãkaŋ webe käyan uwã yotpãrãre pãhap, komeni komeni tãŋo intäjukun äma ärowanita intäjukun tãŋ yãmik tãyak u yäk.

18

Webe pãhap Babilon u waŋkuk

1 Eruk ude kãwa tãrewãpãŋ äneŋi aŋero kubã kunum gãnaŋ naniktã äpãŋjirãn kaŋkut. U ämawebe

yabāŋ yāwatta wāpi biŋam ärowani nitek. Täŋkaŋ penyāŋeki pähaptä penyāŋeŋirän kome terak kepma pähap ude täŋkuk.

² ✧ Täŋpäŋ gera pähap terak ŋode yāŋkuk;

Wisikinik! Babilon yotpärare pähap ukeŋo paot-inik täyak! Kome u apiŋo mäjo wära täŋo kome ude äworetak. Mäjo wakiwaki ba barak tom kábāŋ täwani nāŋpanitā apiŋo kome ŋo korekaŋ.

³ ✧ Imata, komen ämawebe kuduŋtagän webe unitäŋo kubokäret kädetta gäripi pähap nadāŋkaŋ unitäŋo kädet ugän-inik iwat täŋkuŋ, ämatä wain umeta gäripi nadāŋpäŋ naŋkaŋ täŋguŋguŋ waki-inik täk täkaŋ ude.

Komeni komeni täŋo intäjukun ämatä webe ukät gäripi däpmāŋ tärek täk täŋkuŋ. Täŋirä webe u mäyäk-kät nämo kädet wakiwaki täk täŋkuko uterak moneŋ ämatä moneŋ bumta wädäk täŋkuŋ.

⁴ ✧ Näk man ude nadāŋpäŋ äneŋi kunum gānaŋ nanik gera kubä ŋode yāŋirän nadāŋkut;

Ämawebenaye, in yotpärare u peŋpeŋ äpāmaŋ kut!
In u täŋkentāŋpäŋ momi unitä täk täyak udegän täneŋta. In unitäŋo kädet ugän iwatpäŋä imaka umuri-inik ahāŋ imayāŋ täyak udegän ahāŋ tamekta.

⁵ ✧ Nadākaŋ? Yotpärare unitäŋo momi buŋät yāpmāŋ kunum gānaŋ ŋo abātak. Täŋpākaŋ kädet wakini unita Anutu nämo guŋtak täyak u nadātak! yäk.

✧ **18:2:** Rev 14:8; Ais 13:21; Ais 34:11; Jer 50:39 ✧ **18:3:** Rev 14:8 ✧ **18:4:** Ais 48:20; Jer 50:8; Jer 51:6,45, 2Ko 6:17 ✧ **18:5:** Stt 18:20-21; Jer 51:9

6 ✧ Unita inta kädet waki täŋ tamiŋkuko kowata ähan yäpektawä. Nämo, ätukät uterak wakiinik kaŋ täŋ imut.

Ba täŋguŋguŋ kädet äma ätu yäwoŋärenkuko unita kowata täŋpewä webe u täŋguŋguŋ-inik kaŋ täŋpäŋ.

7 ✧ Bian wäpi biŋam, gäripi nitek itkuk. Unita kowata waki imiŋirä komi pähap, gäripi terak itkuko udegän kaŋ nadäwän.

Imata, webe u inita ŋode yäk täyak; Näk intäjukun webe ude itat yäk. Näk webe kajat nämo, butewaki kubä nämo api nadäwet yän yäk täyak.

8 ✧ Ude yäk täyak unita imaka waki umuri-inik ŋode api ahän imineŋ; Kumän-kumän, konäm butewaki ba nakta jop irit uken kepma kubägän api ahän imineŋ.

Ude ahän imiŋirä kädäptä ijiŋpäŋ api ijiŋ paorek. Imata, Ekäni Anutu, webe unitäŋo täktäki yäpmän danik täyak u kehäromi-inik.

9 ✧ Ijiŋ parirän kädäp gupe ärowän kaŋpäŋ komeni komeni täŋo intäjukun äma, webe ukät gäripi däpmän tärek täŋkuŋo unitä konäm butewaki pähap api täneŋ.

10 ✧ Webeni pähap uwä komi pähap nadän irirän kaŋumuntaŋ päŋku ban itkaŋ api käneŋ. Kaŋkaŋ butewaki man ŋode api yäneŋ;

Wära! Wära! Yotpärare pähapnin ŋokeŋo wäyak yäk. Kadäni käroŋi säkgämän gäripi terak

✧ **18:6:** Sam 137:8; Jer 50:15,29, 2Te 1:6 ✧ **18:7:** Ais 47:7-9

✧ **18:8:** Jer 50:34; Rev 17:16 ✧ **18:9:** Rev 17:2; Ese 27:30-35

✧ **18:10:** Ese 26:17; Dan 4:30

it yäpmäŋ äbätängän komi pit kubägän
yäpmäntak ŋo yäk.

11 ✧ Ude yänjirä moneŋ epän täŋpani komeni
komeni naniktä yotpärare unita yänpän konäm
butewaki täŋpän butewaki terak api itneŋ. Bute-
waki nadänpän ŋode api yäneŋ; Wära! Tuŋumnin
netätä suwanpän moneŋ api nimek?

12 ✧ Täŋpäkaŋ tuŋum tuŋumi wäpi wäpi ŋodepän
ämatä suwakta pewä ahänkuŋ; Imaka imaka gol
ba siriwapän täŋpani, omäk meran säkgämän, tek
säkgämän mebäri mebäri, täbori ba pidämi. Ba päya
käbäŋi nitek ätu, ba imaka imaka tom taŋi wäpi
elefant unitäŋo menipän täŋpani. Ba imaka imaka
gwäki taŋi, päya kujat ba kapa mebäri mebäri ba
mobä säkgämän upän täŋpani ämatä suwakta pewä
ahäk täŋkuŋonik.

13 Ba päya pähäm käbäŋi nitek, ketem-kät
awähutpän näŋpani mebäri mebäri, ba imaka
imaka käbäŋi nitek gupi terak ärurani ba imaka
kodaki näŋpani ba ijiŋpän näŋpani ämatä suwakta
pewä ahäk täŋkuŋonik. Ba tom sipsip, hos ba
bulimakau, ba imaka ämatä uterak maŋiräkaŋ
hostä wädäwani u imaka, ämatä suwakta pewä
ahäk täŋkuŋonik. Ba ugän nämo, ämapän, tuŋum
bumik ämatä moneŋ penpän pen yäpneŋta yäpmäŋ
kuŋat täŋkuŋonik. Täŋpäkaŋ webe pähap unitä
paoränkaŋ netätä tuŋumi u api suwanen?

14 Täŋpän moneŋ epän täŋpani unitä ŋode
api yäneŋ; Babilon, imaka säkgämän säkgämän
yabängärip täk täŋkuno u kudup gabän umuntaŋ

kuŋ morekaŋ! Äneŋi täga nämo api yämaguren! yän
api yäneŋ.

15 ✧ Ude yänpäŋ moneŋ äma tuŋumi yotpärare
uken peŋirä moneŋ yämik täŋkuŋo unitä Nin komi
udegän nadäne yänpäŋ kaŋ-umuntaŋ päŋku ban api
itneŋ. Itkaŋ konäm butewaki täŋpäŋ api itneŋ.

16 ✧ Täŋpäŋ ŋode api yäneŋ;
Wära! Wära! Webenin pähap ŋokeŋo waŋ pätak
ŋo yäk. Uwä tek gämäni gwagäri udewa-
nipän gupi säkgämän uwäk täŋkuk. Täŋkaŋ
epmäget mebäri mebäri upän meran täŋkaŋ
it täyakonik.

17 ✧ Upänkaŋ butewaki pähap! Tuŋumi säkgämän
terak itkuko u pit kubägän waŋ moretak ŋo yäk.

Tänpäkaŋ gäpe taŋi taŋi yäpmän kuŋarani, gäpe
unitäŋo mähemikät epän ämaniye, ba äma gwägu
terak kuŋatpäŋ moneŋ epän täk täkaŋ u kudup-
tagän ban itkaŋ Babilon api kaŋiwat itneŋ.

18 ✧ Ban itkaŋ kaŋiwarirä Babilon kädäp ijin
patkaŋ gupe äronjirän kaŋpäŋ gera ŋode api yäneŋ;
Yotpärare udewani bian kubä nämo itkuk yäk.

19 ✧ Ude yänpäŋ butewaki nadänkaŋ keŋkeŋ
poriŋpäŋ gwäki terak ureŋ täŋpä ärowäpäŋ konäm
api kotneŋ. Konäm kotpäŋ api yäneŋ;

Wära! Wära! Yotpärarenin pähap ŋokeŋo waŋ
pätak ŋo yäk. Gwägu terak gäpe kuŋat täkaŋ
unitäŋo mähemitä webe ŋo terak tuŋum
mähemi täŋkuŋ. Upänkaŋ ŋo kawut! Imaka
imaka kudup pit kubägän paot morekaŋ
yäk.

✧ 18:15: Ese 27:31,36 ✧ 18:16: Rev 17:4 ✧ 18:17: Ese 27:27-29

✧ 18:18: Ese 27:32 ✧ 18:19: Ese 27:30-34

20 ✧ Unita kunum gänaŋ it täkaŋ, in oretoret täkot!
Ba Anutu täŋo kudupi ämawebeŋiye, ba profet äbot,
epän ämaniye in kudup bänep tägagämän nadäkot!

Webe unitä waki täŋ tamik täŋkuko unita Anututä
kowata imitak yäk.

21 ✧ Eruk u punin terak ŋode kaŋkut; Aŋero
kehäromi kubätä mobä bäräpi kubä yäpmäŋ
aku maŋpän gwägu gänaŋ äpmonjuk. Maŋpän
äpmonpänkaŋ man ŋode yäŋkuk;

Babilon wawän yäŋpäŋ udegän api maŋpä
äpmoner yäk. Maŋpä äpmo paot-inik täŋjirän
äneri nämoinik api käner.

22 ✧ Wisikinik! Babilon bämopka-ken wagäm,
uhuwep, ba womat terak kap teŋjirä mämä äneri
nämoinik api ahäwek.

Ba bämopka-ken ämatä epän kubä wari nämo api
täner. Ba ketem äŋnaŋ täŋuruk-uruk kubä
nämoinik täŋjirä api nadäner.

23 ✧ Täŋkaŋ bämopka-ken topän mebet kubä äneri
nämo api ijiŋ-yäŋewek.

Ba ämatä webe yäpmäk-yäpmäk wari nämo api
ahäwek yäk. Kome jopi äneri api äworewen.
Moneŋ epän ämakaye täŋo wäpi biŋam
komeni komeni kuŋat moreŋkuk. Kuŋat
moreŋjirän gäkä kon täŋpäŋ ämawebe
komeni komeni täŋyäkŋatpewi gäka
nadäkinik täŋkuŋ.

✧ **18:20:** Ais 44:23; Lo 32:43; Jer 51:48 ✧ **18:21:** Jer 51:63-64; Ese
26:21 ✧ **18:22:** Ais 24:8; Ese 26:13 ✧ **18:23:** Jer 7:34, 16:9; Jer
25:10; Ais 47:9

24 ✧ Babilon, gäkä profet ba kudupi ämawebe ätu kumän-kumän däpmän-pewi nägäri kädet-ken piwä kuŋkuŋo unita Anutu inamiken momi pähap täyan. Bureni-inik, kome terak äma päke ämatä däpmän-pewä kumäk täkaŋ, eruk momi u kudup-tagän Babilon gäkä terak ärotak yäk.

19

Anutu iniŋ oretna!

¹ Ude nadänpänä ŋode nadäkgän täŋkut; Kunum gänäŋ ämawebe äbot pähap täŋo mämätä bumik ŋode ahänjirän nadänkut;

Anutu iniŋ oretna! Yäpätägak, kehäromi ba penyänjek u kudup Anutunintä mähemi täyak.

² ✧ Man epän täk täyak uwä bureni siwoŋi-inik täk täyak. Unita Anututä kubokäret webe, komen ämawebe kudup-tagän kädet waki mebäri mebäri yäwoŋärenkuko ukeŋo komi imiŋkuk.

Ba epän ämaniye kumän-kumän däpuko unita Anututä webe u kowata wakiinik imitak.

³ ✧ Ude yänpän äneŋi gera terak ŋode yänkuŋ; Ekäni iniŋ oretna! Webe ukeŋo ijiŋ parirän gupeni paot-paori nämo pen api äron irek.

⁴ ✧ Ude yänjirä äma ekäni 24 ukät imaka kuŋat-kuŋat ikek 4 unitä gukut imäpmok täŋpän Anutu, äma ärowani täŋo maŋirani bägup säkgämän-ken it täyak u iniŋ oretpän ŋode yänkuŋ;

U Bureni-inik! Anutu wäpi yäpmän akuna!

⁵ ✧ Ude yänjirä äma ärowani täŋo maŋirani bägup-ken

✧ 18:24: Jer 51:49; Mat 23:35; Rev 17:6

✧ 19:2: Rev 6:10, 16:7

✧ 19:3: Rev 14:11

✧ 19:4: Rev 4:2,10

✧ 19:5: Sam 22:23; Sam

134:1; Sam 135:1; Rev 11:18

nanik man kotäk kubä ñode ahänjuk;

Ämawebe Anutunin täño mani buramik täkaŋ in kuduptagän iniŋ orerut! Ba äma ärowani äpani Anutu oraŋ imik täkaŋ in kudup iniŋ orerut!

6 ✧ Eruk ude nadänpäñä ämawebe mäyap täño mämä nadänkut. Mämä u ume tokätkaŋ mämä yäk täkaŋ ude bumik, ba iromän mämä ude bumik. U ñode yänirä nadänkut;

Iniŋ oretna! Täñpämerek, Ekäni Anutunin intäjukun-inik itpäñ kaŋiwat epäni täyak.

7 Unita nin wäpi biŋam ärowani iniŋ oretpäñ bänep pidäm terak oretoret täk täkana!

Tom Bätaki webeni-kät keräntäk täkta kadäni ahätak

unita Anutu iniŋ oretna!

Tom Bätaki täño webenitä äpi kakta pidäm täyak.

8 ✧ Tek säkgämän paki-inik imiŋkuko u täñpäñ äpiken kuyak.

(Tek paki-inik unitäño mebäri u ñode; Kudän siwoŋi, Anutu täño kudupi ämawebetä täk täkaŋ u.)

9 ✧ Täñirä aŋero unitä ñode näwetkuk; Ñode kudän tä yäk. Ämawebe Tom Bätaki täño ärawa-ken kukta iwoyäwani u säkgämän, oretoret terak it täkaŋ! Täñpäñ äneŋi ñode yäkgän täñkuk; Man yäyat ñowä Anutu täño meni jinom bureni-inik! yäk.

10 Aŋerotä ude näweränä näk gämori-ken gukut imäpmok täñpäñ iniŋ orerayaŋ täñkut. Täñira näwetkuk; Ude täñpeno! Näk nämo naniŋ oreren! yäk. Näk epän ämagän, gäk bumikgän, ba notkaye

✧ 19:6: Rev 11:15, 14:2; Rev 15:3, 21:2 ✧ 19:8: Ais 61:10 ✧ 19:9: Mat 22:2-3; Apos 10:25-26; Rev 22:8-9

Jesu täŋo man burenita nadäkinik täŋpani u bu-mikgän. Unita Anutupäŋ iniŋoret! Imata, Jesuta man bureni yäŋahäk täkaŋ uwä Munapiktä täŋkentäŋirän yäŋahäk täkaŋ. Täŋkaŋ Munapik unitägän täŋpewän profettä man bureni yäŋahäk täŋkuŋonik yäŋ näwetkuk.

Jontä Jesu-kät komi ämaniye yabäŋkuk

11 ✧ Täŋpäkaŋ näk kunum aŋeŋirän hos paki kubä irirän kaŋkut. Äma u punin terak itkuko u wäpiwä Nadäŋ Nimikinik Täŋpani ba Man Burenigän Yäwani. Uwä man epän täk täyak u kädet siwoŋi terakgän täk täyak ba ämik imaka, kädet siwoŋi terakgän täk täyak.

12 ✧ Täŋkaŋ dapuri uwä kädäp mebet udewani. Gwäki terak äma ärowani täŋo gwäpä säkgämän mäyap itkuŋ. Ba gupi terak wäpi kudän täwani ini kubä-tägän täga daniŋpäŋ nadäwek. Äma ätutä wäpi u nämo nadäk täkaŋ.

13 ✧ Täŋkaŋ teki uwä nägät däpä ijiwani. Ba wäpi Anutu täŋo Manbiŋam yäŋ iwet täkaŋ.

14 Unitä kuŋirän kunum gänaŋ nanik komi äma äbori äboritä hos paki terakgän maŋitkaŋ iwatkuŋ. Teki kudup pakigän.

15 ✧ Täŋpäkaŋ meni gänaŋ päip päraŋi-inik kubätä abuk. Päip unitä guŋ äma äbori äbori api däpek. Ude täŋkaŋ ain pärip-pärip iŋitkaŋ ämawebe uwä kehäromigän api yabäŋ yäwarek. Ude täŋkaŋä äma wain mujipi yeŋ käkät täkaŋ ude ämawebe u Anutu

✧ 19:11: Rev 1:5, 6:2; Sam 96:13; Ais 11:4 ✧ 19:12: Rev 1:14, 2:17

✧ 19:13: Ais 63:1-3; Jon 1:1,14 ✧ 19:15: Rev 1:16, 12:5; Rev 14:20, 4:8; Rev 21:22

Tänpämorek täŋo kokwawak umuri pähap uterak api yeŋ käkäre.

16 ✧ Tänpäkaŋ teki terak ba bakäni terak man kudän ŋode pätak;

Äma EKÄni TÄŋo EKÄni INTÄjukun,

BA Äma Ärowani TÄŋo Ärowani INTÄjukun.

17 ✧ Tänpäkaŋ dapun tänpäŋ aŋero kubä kome dapuri-ken irirän kaŋkut. Itkaŋ barak punin kuŋ äbän täŋkuŋo u gera tänpäŋ yäwetkuk; Anututä äŋnak-äŋnak pähap täyak unita äbä kubä-kengän irut!

18 Äbänkaŋ komeni komeni täŋo intäjukun äma, ba komi äma täŋo intäjukun äma, ba äma wäpi biŋam ikek täŋo gupi tohari kaŋ naŋput. Hoskät komi ämaniye täŋo gupi tohari ba äma äpani ärowani, watä epän täŋpani, ba äma intäjukun täŋpani kuduptagän täŋo gupi tohari imaka, kaŋ naŋ morewut!

19 ✧ Tänpäkaŋ näk tom pähap u ba komeni komeni täŋo intäjukun ämaniye-kät komi ämaniye äbot pähaptä äbä kubä-kengän irirä yabänkut. Uwä äma hos paki terak itkuko ukät komi ämaniye-kät ämik täkta äbuŋ.

20 ✧ Upänkaŋ tom pähap u ba profet jopi, yarä uwä kwitanirän yepmänitkuŋ. Profet jopi uwä tom pähap täŋo inamiken kudän kudupi mebäri mebäri täk täŋkuko u. Unitä kudän kudupi täk täŋkuko uterak ämawebe täŋyäkŋat-pewän tom pähap täŋo wäpi kudän yäpmän kuŋatpän yäwiki nadän imiŋkuŋ. Tänpäkaŋ profet jopi ukät tom pähap u kodak irirän yepmänitpän gwägu pähap

✧ 19:16: Rev 17:14 ✧ 19:17: Ese 39:17-20 ✧ 19:19: Sam 2:2

✧ 19:20: Rev 13:12-17; Rev 20:10,15; Ais 30:33

kädap mebet umuri-inik äbäk täyak u gänaŋ pudät maŋpä äpmonkumän.

21 ✧ Ude täŋirä äma hos paki terak itkuko unitä yarä unitäŋo äboriye päke u däpuk. U päip meni-ken äbuko unitä däpmäŋ moreŋkuk. Däpmäŋ moreŋirän baraktä päbä äma däpuko unitäŋo gupi tohari kudup yäpmäŋ däkŋeŋpäŋ näkko koki täŋkuŋ.

20

Satantä kowata yäpmäkta man

1 ✧ Täŋpäkaŋ näk aŋero kubä kunum gänaŋ naniktä äpäŋirän kaŋkut. Aŋero uwä awaŋ käroŋi boham täŋo yäma dätta ki kubäkät yen kehäromi kubä iŋitkaŋ irirän kaŋkut.

2-3 ✧✧ Unitä gämok pähap, gämok biani ukeŋo, mäjo wära täŋo intäjukun äma wäpi Satan u iŋitpäŋ yen kehäromi unitä topmäŋpäŋ obaŋ 1,000 ude kaŋ irän yäŋpäŋ awaŋ käroŋi boham u gänaŋ pewän äpmonkuk. Pewän äpmonpöpäŋ yäma ŋikŋiyäŋ täŋpipiŋpäŋ päya umumitä gänaŋ gänaŋ kudup gatäŋ pipiŋkuk. Ude täŋkuko uwä äma äbori äbori bänepi täŋpäwak nämo täŋpekta obaŋ 1,000 ude irekta yäŋ imiŋkuk. Täŋpäkaŋ kadäni täreŋirän pit imäkaŋ abä kadäni keräpigän jop api irek.

4 ✧ Täŋpäŋ maŋirani bägup säkgämän ätu uterak äma maŋitkaŋ irirä yabäŋkut. Maŋitkaŋ itkuŋo uwä man yäpmäŋ danik epän täkta yäŋ yämani. E, ämawebe Anutu täŋo man ba Jesu täŋo man-biŋam bureni iwan gänaŋ umunkät nämo yäpmäŋ kuŋarirä kotäki madäŋ täkŋeŋpäŋ kumäŋ-kumäŋ

✧ 19:21: Rev 19:17-18 ✧ 20:1: Rev 9:1 ✧ 20:2-3: Rev 12:9

✧ 20:2-3: Jud 6 ✧ 20:4: Dan 7:9,22,27, 1Ko 6:2; Rev 13:17

däpuŋo unitäŋo mäjoni imaka, penta yabänkut. Ämawebe uwä tom pähap u ba unitäŋo yäwiki nämo iniŋoret täŋpani, ba tom pähap täŋo wäpi kudän damani-ken ba keri-ken nämo yäpmän kuŋarani. Täŋpäkaŋ ämawebe kumbuŋo uwä gupitä kodak täŋpäŋ Kristo-kät intäjukun äma täŋo kaŋiwat epän täŋ yäpmän kuŋirä obaŋ 1,000 ude täreŋjuk.

⁵ Uwä kumbani-ken naniktä intäjukun akukakuk. Täŋ, äma kumbani päke uwä nämo kodak täŋkaŋ obaŋ 1,000 u täreŋjirän akukta itsämänpäŋ patkuŋ.

⁶ ✧ Täŋpäkaŋ ämawebe intäjukun akukakuk u gänaŋ yäpurärätkaŋ uwä oretoret, bänep täga terak kudupi-inik itkaŋ. Kumän-kumän namba 2tä ämawebe udewani täga nämo däpek. Nämoinik! Äma uwä Anutu ba Kristo täŋo bämop ämawebe ude itpäŋ Kristo-kät intäjukun äma täŋo kaŋiwat epän täŋ yäpmän kuŋirä obaŋ 1,000 u api tärewek.

⁷ Eruk, obaŋ 1,000 u täreŋjirän Satan pit imänkaŋ komi yotken naniktä äneŋi api äpämaŋ kwek.

⁸ ✧ Äpämaŋ päŋku äma äbori äbori kome kukŋi ba kukŋi, unude käda ba umude käda itkaŋ wäpi Gok kenta Magok, u jopman terak bänepi api täŋpän guŋ täneŋ. Bänepi täŋpän guŋ tawäpäŋ ämik pähap täkta yän-bäyaŋ päbä kubä-kengän yepmanpayän täko uwä mobä jiraŋ ude, täga daninaŋi nämo.

⁹ ✧ Ämawebe komeni komeni uwä akuŋ kireŋkaŋ äbä Anutu täŋo kudupi ämawebe ini yotpärare täŋpäŋ itkuŋken u it gwäjiŋkuŋ. It gwäjiŋkuŋo uwä yotpärare Anututä gäripi nadäk täyak u.

Ude täŋkuŋo upäŋkaŋ kunum gänaŋ nanik kädäp kubätä maŋpäŋ kudup ijinpäŋ paot-inik täŋkuŋ.

10 ✧ Ba äma bänepi täŋpän guntak täŋkuko Satan uwä gwägu, kädäp mebet umuri-inik äbäk täyak, tom pähap-kät profet jopi u maŋpä äpmonkumänken ugän maŋpä äpmonkuk. Uken kepma bipani komi tärek-täreki nämo mät nadän yäpmäŋ kunen.

Äma kumbani yäpmäŋ danikta man

11 Ude kaŋpäŋä maŋirani bägup pähap säkgämän kubä, paki-inikpäŋ kaŋkut. Äma u punin terak itkuko u inamiken kunum kenta kome kaŋumuntaŋ paotpeŋ kuŋkumän.

12 ✧ Paotpeŋ kuŋirän ämawebe kumbani ärowani äpani kudup, äma maŋirani bägup uterak itkuko u inamiken irirä yabäŋkut. Eruk ude irirä aŋerotä buk mebäri mebäri pipiyäŋkuŋ. Kubä pipiyäŋkuŋo uwä irit kehäromita biŋam täkta yäwani unitäŋo wäpi kudän tawaŋ. Ude täŋirä ämawebe kumbani, kodak itkaŋ kudän täk täŋkuŋo unitäŋo manbiŋam buk terak kudän täwani uterakgän yäpmäŋ daniŋkuk.

13 ✧ Täŋpäkaŋ kadäni uken gwägu pähaptä kumbani patkuŋo u yabä kätäŋpewän yäpmäŋ äronkuŋ. Ba Kumäŋ-kumäŋtä äma kumbani yäniŋ kireŋpewän kuŋkuŋ. Ba Geŋi Wakitä äma kumbani yabä kätäŋpewän kuŋkuŋ. Ude täŋirä ämawebe kumbani kuduptagän uwä täktäki terak yäpmäŋ daniŋkuk.

14 ✧ Ude täŋpäŋ wäpi Kumäŋ-kumäŋ ba Geŋi Waki u, gwägu pähap kädäp mebet ikek u gänaŋ maŋpä

✧ **20:10:** Stt 19:24; Sam 11:6; Rev 19:20, 21:8 ✧ **20:12:** Dan 7:9-10; Mat 25:31-46; Apos 17:31, 2Ko 5:10; Rev 13:8 ✧ **20:13:** Rom 2:6, 1Pi 1:17; Rev 2:23, 22:12 ✧ **20:14:** 1Ko 15:26,55

äpmonkumän. Gwägu pähap kädäp mebet ikek u wäpi kumän-kumän namba 2.

15 ✧ Tänpäkaŋ äma, irit kehäromita biŋam täkta yäwani unitäŋo wäpi tawaŋ terak wäpi nämo itkaŋ uwä gwägu pähap kädäp mebet ikek u gänaŋ yepmaŋpä yäpmäŋ äpmonkuŋ.

21

Kunum kenta kome kodaki api ahädeŋ

1 ✧ Tänpäkaŋ näk kunum kenta kome kodaki ahänjirän yabänkut. Kunum ba kome biani u paotkumän. Ba gwägu pähap udegän paotkuk.

2 ✧ Paorirän kudupi yotpärare, Jerusalem kodaki u, kunum gänaŋ, Anutu-ken naniktä äpänjirän kaŋkut. Kaŋkuro uwä webe gubaŋi kubä äma biŋam yäŋ imanipän äpiken tenayän epmäget täŋ yämik täkaŋ ude bumik täŋpanipän kaŋkut.

3 ✧ Tänpäkaŋ maŋirani bägup säkgämän uken nanik gera kubä ŋode yänjirän nadänkut; Käyan? Apiŋo Anutu ini ämawebe-kät it täyak. Bämopgän irirän ämawebeniye ude api itneŋ.

4 ✧ Anutu ini-tägän bämopi-ken itkaŋä konämi pito api ärut yämek. Tänjirän kumän-kumän, konäm butewaki ba komi nadäk-nadäk, nämo api ahän yämineŋ. Nämoinik, kädet biani u kudup paot morekaŋ yäk.

5 ✧ Ude näwetpän äma maŋirani bägup säkgämän uterak itkuko unitä ŋode näwetgän täŋkuk; U yabä! Näk imaka kudup täŋpewa kodakigän ahän

✧ **20:15:** Rev 13:8, 19:20 ✧ **21:1:** 2Pi 3:13 ✧ **21:2:** Ais 52:1, 61:10; Hib 11:16, 12:22; Rev 3:12 ✧ **21:3:** 2Sto 6:18; Sek 2:10, 2Ko 6:16; Rev 7:17 ✧ **21:4:** Ais 35:10; Ais 65:19 ✧ **21:5:** 2Ko 5:17; Rev 4:2,10

morekaŋ yäk. Ude näwetpän yänkuk; Man ɲowä bureni-inik, nadänpän iyap tänaŋi unita kudän täyi!

⁶ ✧ Ude näwetpän äneŋi ɲode näwetgän tänkuk; Eruk, u täretak! Näkägän intäjukun-inik ba mäden-inik itat. Ba imaka yäput-pekpek ba tärek-tärek u näkgän. Äma kubätä umeta iwäwä näkɲa Irit täŋo ume dapuri-ken ume gwetpän kowatani nämo mät imet.

⁷ ✧ Unita äma kubätä nadäkiniki nämo pewän putärewäkaŋ iwan täŋo kehäromi yäpmän äpayän täko uwä imaka u api korewek. Täŋirän näkä Anutuni it imiŋira unitä näkɲo nanakna ude api irek.

⁸ ✧ Täŋ, ämawebe näk näwatta umuntaŋpän näkɲo man penkaŋ kudän taräki taräki täk täkaŋ, äma kumän-kumän däpmäk-däpmäk, kon täktäk ba ewat waki, kubokäret, anutu jopi nadän yämik-yämik ba jop manman yäkyäk ba kädet waki ätu mebäri mebäri yäpmän kuŋat täkaŋ, äma udeyani gwägu pähap kädäp mebet umuri-inik abäk täyak, ukenta yäwani. Uwä kumän-kumän namba 2.

Jerusalem yotpärare kodaki

⁹ ✧ Ude yäwän tärewäkaŋ eruk kaŋkut; Anjero 7 gäpeni kudup, imaka waki umuri-inik tärek-tärek unitä tokɲewäkaŋ iŋitkaŋ itkuŋo uken nanik kubätä äbä näk ɲode näwetkuk; Äbikaŋ päŋku Tom Bätaki täŋo webeni biŋam yän imani gäwoŋɔrewa yäk.

✧ **21:6:** Sam 36:9; Jer 2:13; Jon 7:37; Rev 1:8,17; Rev 22:17 ✧ **21:7:** 2Sml 7:14 ✧ **21:8:** Mat 25:41; Hib 10:38-39; Rev 19:20, 21:27; Rev 22:15 ✧ **21:9:** Rev 15:1

10 ✧ Ude näweränkaŋ Munapiktä näk magärirän pom taŋi käroŋi kubä itkuko uken yäŋnäknjat päro kudupi yotpärare Jerusalem u kunum gänaŋ, Anutu-ken naniktä äpäŋirän wärani ŋode näwoŋärenkuk;

11 ✧ Yotpärare u Anutu täŋo penyänek pähaptä penyänepän patkuk. Unitäŋo penyäneki uwä inide kubä, säkgämän-inik. Mobä gwagäri, kawä tumän-kuk kubä, edaptä yäpurirän ägo wek täkaŋ ude bumik penyänepänkuk.

12 ✧ Täŋkaŋ mobä yewa pähap, käroŋi boham, yotpärare u it äyänutkuk. Yewa u yäma 12. Yäma unita watäni aŋero 12 udetä watäni it yäpmän kuŋkuŋ. Täŋpäkaŋ yäma 12 u kubäkubä terak Isrel äma äbot 12 unitäŋo wäpi kudän kubäkubä it yäpmän kuŋkuŋ.

13 Ude täŋkaŋ yotpärare yäma käda, mädeni käda, jārapi kukŋi ba kukŋi yäma yäräkubä-yäräkubä udetä itkun.

14 Täŋpäkaŋ yotpärare unitäŋo yewa uwä mobä pähap 12 uterak täŋpani. Täŋkaŋ mobä pähap 12 u kubäkubä terak Tom Bätaki täŋo aposoro 12 unitäŋo wäpi kudän kubäkubä it yäpmän kuŋkuŋ.

15 ✧ Aŋero wärani u näwoŋärenkuko uwä jikon kubä, golpän täŋpani, namba nikek initkan irirän kaŋkut. Jikon upän yotpärare yämani ba yewani u kudup täŋo käroŋini penpän yabänkuk.

16 Täŋpäkaŋ yotpärare täŋo yewa unitäŋo käwuri yaräbok-yaräbok. Täŋkaŋ gägäni kukŋi yaräbok-yaräbok käroŋini uterakgän. Täŋpäkaŋ aŋero

✧ 21:10: Ese 40:2; Rev 21:2 ✧ 21:11: Ais 60:1-2,19 ✧ 21:12: Ese 48:30-35 ✧ 21:15: Rev 11:1

unitä jikoni penpäŋ kawän 2,200 kilomitas ude täŋkuk. Täŋkaŋ gägäni kukŋi yaräbok-yaräbok unitäŋo käronjini ba mebäri umunitä mingupi unu uterakgän itkuk.

¹⁷ Täŋkaŋ yewa uwä täbori-inik. Aŋerotä jikoni uterak penpäŋ kawän 70 mitas ude täŋkuk. Täŋpäkaŋ man mitas uwä kudupi nämo. U nin ämatä imaka kubä penpäŋ käronjini kaŋpäŋ mitas yäk takamäŋ udewanigän.

¹⁸ Täŋpäkaŋ yotpärare täŋo yewa uwä mobä säkgämän kubä wäpi jaspä upäŋ täŋpani. Täŋkaŋ yotpärare ini uwä golpäŋ täŋpani säkgämän, kuräki-inik.

¹⁹ ☆ Täŋkaŋ yewani täŋkehärom takta mobä pähap 12 uwä mobä säkgämän säkgämän mebäri mebäri, ägo wabiwani, uwä wäpi ŋode; Mobä pähap kubäwä jaspä, uwä mobä gämäni. Kubäwä sepaia, uwä mobä kubiri. Kubäwä aget, uwä mobä paki. Kubäwä emeral, uwä mobä gwenji.

²⁰ Kubäwä onik, uwä mobä kubiri-inik. Kubäwä kanelian, uwä mobä gämäni. Kubäwä krisorit, uwä mobä jänwam. Kubäwä beril, uwä mobä jänwam bumik. Kubäwä topas, uwä mobä jänwam-inik. Kubäwä krisopes, uwä mobä paki. Kubäwä jesinit, uwä mobä gwagäri. Kubäwä ametis, uwä mobä gwagäri.

²¹ Täŋkaŋ yewa unitäŋo yäma 12 uwä omäk kubä wäpi konep, gwäki taŋi-inik, upäŋ täŋpani. Yäma päke u udegän udegän täŋ yäpmäŋ kwani. Täŋpäkaŋ yotpärare unitäŋo kädet uwä gol säkgämän-inik, kwawani, ijiwä tumäŋ-kuk, upäŋ täŋpani.

☆ **21:19:** Ais 54:11-12

22 ✧ Täŋpäkaŋ yotpärare u gänaŋ kudupi yot kubä nämo kaŋkut. Nämoinik. Ekäni Anutu täŋpämorewani ukät Tom Bätaki unitä kudupi yot ude it yämik takamän.

23 ✧ Uken komepak kenta edapta nämo yäk täkaŋ. Nämo, Anutu täŋo epmäget kudäntä yotpärare unitäŋo penyänek ude it täyak. Ba Tom Bätaki uwä yotpärare unitäŋo topän mebet ude it täyak.

24 ✧ Täŋpäkaŋ ämawebe äbot komeni komenitä yarä unitäŋo penyänek gänaŋ api kuŋatneŋ. Ba komeni komeni täŋo intäjukun ämatä tuŋumi säkgämän säkgämän yäpmäŋ pübä yotpärare u gänaŋ api penenŋ.

25 ✧ Yotpärare u gänaŋ kome nämo api bipek. Kepmagän irayän täyak unita yotpärare unitäŋo yäma inide pen api tumäŋ itneŋ.

26 ✧ Tumäŋ irirä ämawebe komeni komeni naniktä tuŋumi säkgämän säkgämän yotpärare u gänaŋgän mät yäpmäŋ ärok täneŋ.

27 ✧ Upäŋkaŋ imaka taräki taräki yotpärare u gänaŋ nämoinik api yäpmäŋ äroneŋ. Ba äma imaka mäyäk ikek täŋpani ba jop yän-yäkŋarani kädet wakiwaki iwarani udewanitä yotpärare u gänaŋ nämoinik api äroneŋ. Yotpärare u gänaŋ ämawebe Tom Bätaki täŋo buk terak irit kehäromi yäpmäkta yäwani wäpi tawaŋ itkaŋ unitägän api äroneŋ.

22

Irit kehäromi täŋo ume ba päya

✧ 21:22: Rev 15:3 ✧ 21:23: Ais 60:19-20; Rev 22:5 ✧ 21:24: Ais 60:3,5 ✧ 21:25: Ais 60:11 ✧ 21:26: Sek 14:7; Rev 22:5 ✧ 21:27: Ais 52:1, 1Ko 6:9-10; Rev 13:8, 21:8

1 ✧ Tänpäkaŋ aŋerotä irit täŋo ume taŋi näwoŋärewän kaŋkut. Ume uwä paki-inik, kwawani. U Anutu ba Tom Bätaki unitäŋo maŋirani bägup mebäri-ken naniktä äpatak.

2 ✧ Unitä äpämaŋ yotpärare bämopi-kengän kuyak. Täŋkaŋ ume gägäni kukŋi kukŋi irit kehäromi täŋo päya it yäpmäŋ kukaŋ. Päya unitäŋo mujipi mebäri kubägän nämo. Uwä mujipi mebäri mebäri 12 ude wädäwanitä komepak komepak ahäŋkaŋ gämänek täkaŋ. Täŋkaŋ äma komeni komenitä päya unitäŋo pähämi naŋpän api täganeŋ.

3 Tänpäkaŋ yotpärare uken imaka taräki, Anutu iwan täŋ iminaŋitä nämoinik api irek. Nämo, Anutu ba Tom Bätaki unitäŋo maŋirani bägup-tägän irirän ämawebenyetä Tom Bätakita watä piä api täŋ imineŋ.

4 ✧ Täŋirä Ekänitä iniken wäpi kudän damaniken api täŋ yämek. Täŋirän Anutu täŋo iŋam dapun kaŋtäŋ api kuŋatneŋ.

5 ✧ Tänpäkaŋ yotpärare uken bipmäŋpän yäŋek nämo, topän ägo ba edap täŋo peŋyänjekta nämo api yäneŋ. Ekäni Anututä ini peŋyänneŋ yämiŋirän ämawebeniye intäjukun äma ude itkaŋ wäpi biŋam ikek tärek-täreki nämo api itneŋ.

6 ✧ Aŋero unitä ude näwoŋäreŋkaŋ man ŋode näwetgän täŋkuk; Man u bureni-inik! Ba unita nadäkinik täneŋ. Ekäni Anutu, profet biani täŋo mähe mi unitä aŋeroni näk peŋ näwet-pewän epän ämaniye in imaka kämi ahäktä yäwani u täwetpän

✧ 22:1: Ese 47:1 ✧ 22:2: Jol 3:18; Sek 14:8; Stt 2:9; Ese 47:12; Rev 22:14,19 ✧ 22:4: Sam 42:2; Mat 5:8; Rev 3:12 ✧ 22:5: Dan 7:18,27; Rev 5:10, 20:6; Rev 21:23,25 ✧ 22:6: Rev 1:1

täwoŋäretat ŋo.

Jesu uwä api äbek

⁷ ✧ Jesutä ŋode yäyak; Näk kadäni kəronji nämo itkaŋ bərəneŋ api ahəŋ tamet yəŋ yäyak. Unita ämawebe buk ŋo terak man yəŋahəwani u iyap taŋpəŋ yəpməŋ kuŋat təkaŋ uwä oretoret terak it təkaŋ yäk.

⁸ ✧ Təŋpəkaŋ Jon näkä imaka ŋo kudup yabəŋpəŋ-nadək təŋkut. Təŋkaŋ aŋero imaka kudup u näwoŋärenkuko u iniŋ orerayəŋ gukut iməpmok təŋ imayəŋ təŋkut.

⁹ Təŋira aŋero u yəjiwətpəŋ ŋode näwetkuk; Ude təŋpeno! Näk nämo naniŋ oreren! Näk piä watä äma, gək bumikgän, ba poropet notkaye u bumikgän. Ba ämawebe man buk ŋo terak nadəŋpəŋ buramik təkaŋ udewanigän yäk. Unita Anutupəŋ iniŋoret!

¹⁰ ✧ Ude näwetpəŋ yəŋkuk; Kadäni kerəp təyak unita gək buk ŋonitəŋo man bureni, kämi ahəkta yəwani u kəbop nämo pewen.

¹¹ ✧ Unita yabä kätəwä waki təŋpani ini pen ude təŋpeŋ kuŋatkot. Ba äma bənepi-ken imaka taräki yəpməŋ kuŋat təkaŋ unitä ini ude kuŋat təkot. Təŋ, äma siwoŋi kuŋat təkaŋ unitä siwoŋigän kuŋat təkot. Ba bənepi kuräki kuŋat təkaŋ unitä bənepi kuräkigän säkgämən kuŋat təkot.

¹² ✧ Təŋpəkaŋ Jesutä ŋode yäyak; Näk pengän ärewayəŋ yäk. Näk gwäki nitek ärenkaŋ ämawebe

✧ **22:7:** Rev 1:3, 2:16 ✧ **22:8:** Rev 19:10 ✧ **22:10:** Rev 1:3, 10:4

✧ **22:11:** Dan 12:10 ✧ **22:12:** Ais 40:10, 2Ko 11:15; Rev 2:16,23

täŋo täktäki täga unitäŋo kowata uterakgän api yämet.

13 ✧ Näkägän intäjukun, näkägän mäden. Yäput pekpek ba tärek-tärek u näkägän.

14 ✧ Täŋpäkaŋ näk ämawebe teki ärut-paktak täkaŋ unita nadäŋira gäripi nitek täk täyak. Udewani u peŋ yäwetpewa irit kehäromi täŋo päya mujiŋi u api näneŋ. Täŋkaŋ yotpärare uken päro api itneŋ.

15 ✧ Täŋpäkaŋ yewa mädeni käda itnayäŋ täkaŋ uwä aŋ. Uwä äma gäram ba kon mebäri mebäri täŋpani, kubokäret täŋpani, äma kumäŋ-kumäŋ däpani, mäjo wära nadäŋ yämani, ba jopman yäpmäŋ kuŋatpäŋ unita gäripi nadäwani. Ämawebe udewani kudup yewa mäde kädata biŋam.

16 ✧ Täŋpäkaŋ Jesu näkä aŋerona iwetpewa äbot täŋpani ämawebenaye inta man ŋo yäŋkwawa taŋkuk. Nadäkaŋ? Näk Devit täŋo gukŋi ba näk guk pähap, iräyäŋek u yäk.

17 ✧ Eruk, Munapik ba Jesuta webe biŋam yäŋ imanitä ŋode yäk täkaŋ; Gäk äbäsi! Ude yäŋirän ämawebe nadäk täkaŋ unitä udegän yäk täkot; Gäk äbäsi! Äma ba webe kubätä umeta iwäwä ŋo äbäk täyon. Ba ume nakta nadäŋkaŋä äbäŋpäŋ irit kehäromi täŋo ume, gwäki nämo näyon.

Jontä jukuman yäŋkuk

18 ✧ Eruk, buk ŋo gänaŋ kudän täwani daniŋpäŋ nadäk tänayäŋ täkaŋ u in ŋode täwera ket nadäwut! Äma kubätä iniken man kotäk kubä yäpurärätpäŋ

✧ **22:13:** Rev 1:8,17, 21:6 ✧ **22:14:** Rev 22:2 ✧ **22:15:** Rev 21:17
 ✧ **22:16:** Nam 24:17; Rom 1:3; Rev 2:28, 5:5 ✧ **22:17:** Sol 8:14; Rev 21:6 ✧ **22:18:** Lo 4:2, 12:32; Rev 15:1,6

yäwayäŋ täko uwä Anututä yäŋirän imaka waki umuri-inik buk ŋo gänaŋ kudän täwani u äma uterak api ahäŋ imineŋ.

19 ✧ Ba äma kubätä man kämi ahäkta yäwani ŋo kubä peŋ awähurayäŋ täyak uwä Anututä irit päyata man ba siwoŋi yotpärareta man buk ŋo terak kudän täwani u äma unita biŋam iwoyäŋ imani u api awähut imek yäk.

20 ✧ Äma, man yäŋahätat ŋo täŋ-mehamtäk täyak unitä ŋode yäyak; Eruk! Näk pengän ärewayäŋ yäk. Bureni! Ekäni Jesu, äbäsi!

21 Eruk, Ekäni Jesu täŋo orakoraki inken paton. Bureni-inik!

Tuma-Irumu
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Tuma-Irumu Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na sampela Olpela Testamen long
long tokples Tuma-Irumu long Niugini

copyright © 1997, 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tuma-Irumu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 May 2025 from source files dated 3 May 2025

914cbf46-f59a-54d1-b209-0f763534edb5